

XVIII. évfolyam

1. szám

Cselepedény

Budapest, 1928 január 1.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

MEGJELENIK
HAVONTA HÁROMSZOR

SZERKESZTI
PINCZÉS ZOLTÁN
SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre . . . 12 pengő
Félévre . . . 6 pengő
Negyedévre . . . 3 pengő

SZERKESZTŐSÉG ÉS NYOMDA: BUDAPEST, I., ORSZÁGHÁZ-UTCA 30

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő, negyedévre 3 pengő.

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

Ujesztendőre.

Irta: Dr. SCITOVSKY BÉLA m. kir. belügyminiszter.

Egy esztendő nem nagy idő az ember életében, még kevesebb egy nemzetében, amelynek életét évszázadok mérik. És akkor, ha az órák, a napok múlását még gondtalan jólét, áldásthozó munka s e munka gyümölcsének örömei is kísérik, az ujesztendő valóban nem jelent többet egy kedves örömnaphál, amelyen megelégedetten bucsuzunk életünknek egy rövid korszakától s vidám reménységgel köszöntjük az utána következőt, a mindig boldogabbnak remélt ujesztendőt.

A mi ujesztendőnk nem ilyen. A mi boldog ujesztendőnkét már régen maga alá temette a gyűlöletnek és az irigységnek reánk zudult lavinája s az erőszak brutális reánkcsapása, amely a maga féktelenségben tultette magát az igazság erkölcsi korlátain. Minket, magyarokat, sohasem kényeztetett el a sors a felettünk elvihartzott ezer esztendő alatt, de a legutolsó évek különös zsugorisággal mérték számunkra mindent, amit jónak nevezünk s ádáz bőkezűséggel a bajt és megpróbáltatást: nincs okunk reá, hogy elmulásukat felelősséggel vállaljuk. És hogy mikor köszönt reánk az az ujesztendő, amely megváltást rejteget a számunkra: ki tudná azt megmondani?

Mégsem találom a sötét kétségbeesés és a fásuli lemondás hangját a mi ujesztendőnkhez illőnek. Mert ha a jelen sivár és vigasztalan is, ha ez az ujesztendő nem is lesz számunkra az igazi, nekünk mégis kedvesebb a régienél, mert közelebb visz törekvéseink és vágyaink végső céljához: az igazsághoz, amelyet az igazak útján, de az igazak meggyőződésével és biztosságával is, hirdetünk és keresünk.

Mert az igazság eljön. Eljön es felemel minket, de csak akkor, ha méltók leszünk reá. Az élethez jogunk van, de csak, ha bebizonyítjuk, hogy akarunk is élni, ezt pedig csak összetartással és vállvetett, közös, becsületes munkával tudjuk bebizonyítani.

Aki úgy ismeri a magyar csendőrséget, mint ahogy én ismerem, az nem kételkedhetik benne, hogy ebben a nagy, nemzetmentő munkában ezután is az elsők között lesz úgy, ahogy eddig is mindig ott volt. Tudom, hogy a sors csapásai alatt nem görnyedtek meg a kemény csendőrvállak, hanem még erősebbekké, még dacosabbakká és egyenesebbekké lettek. Magyar szívem büszke szeretetével nézem a magyar csendőrt mindig és mindenütt, mert a jelkében hűséget, a szemében becsületet és karjaiban vitézséget látok, az erények e gyönyörű triászában pedig a magyar jövő legszebb ígétét látom felcsillanni.

A csendőrség hivatása szép és megtisztelő feladatot juttatott a testület osztályrészéül: az ország rendjének és belső biztonságának fenntartását. Örömmel állapítom meg, hogy a csendőrség mindig méltónak bizonyult ehhez a feladatához, amit nemcsak a maga kiváló szelleme, hanem az ország jó közbiztonsága is bizonyít. A kötelesség elvégzése egymagában még nem érdem; a kötelességtudásnak az a foka azonban, amelyet a csendőrségnél mindig tapasztaltam, közös érdeme, közös kincse az egész testületnek. A jól teljesített kötelesség nyugodt tudatával adhat számot a csendőrség az elmúlt esztendőről és nyugodtan, felemelt fővel nézhet az újnak elébe.

A nemzet ma még tulságosan szegény ahhoz, hogy az érette hozott áldozatot mindenkinek érdeme szerint nyújtott egyéni jóléttel jutalmazza. Nem kélek, hogy ennek is eljön az ideje. Munkásságom és törekvésem mindig arra irányul, hogy ez az idő melőbb bekövetkezzék s hogy a nemzet sorsának jobbrafordulásával derék csendőrségünk érdemei is minden téren méltó viszonzásra találjanak. Ez fogja számomra is jelenteni az igazi, a boldog ujesztendőt.

A munkamegosztás bevezetése a csendőri szolgálatba.

Írta: KOVARCZ EMIL százados.

A csendőrnek hivatása teljesítéséhez különböző ismeretekre és képességekre van szüksége.

Nézzük, melyek azon követelmények, melyeket jó őrsparancsnokainkkal — testületünk gerincét képező embereinkkel — szemben támasztunk.

1. Legyen jó katona.
2. Legyen csendőrileg jól képzett.
3. Legyen jó oktató.
4. Legyen jó nevelő.
5. Legyen jó nyomozó.
6. Legyen gyors és pontos irodista.

Ha ezen követelményeken végig tekintünk látjuk, hogy azok mindegyike külön-külön egy egész embert kíván, mindegyik egy-egy külön foglalkozás.

Addig, míg az általános művelődés csak lassu lépésben haladt, míg a bűn lassan járt, míg az állami gépezetnek nagy kerekei voltak, csendőreink teljes mértékben megfeleltek ezen követelményeknek, mert a viszonyok nem követelték meg a nagyobb elmélyedést, elegendő volt az általános képesség és tájékozottság.

Ma azonban, mikor a művelődés nagy ugrásokkal halad, mikor az állami gépezetnek számtalan apró kis mozgó alkatrésze van, melyek mindegyikének hibátlan fungálása nélkül a finom szerkezetet rázkódások fenyegetik, ma nekünk is a dolgok mélyére kell hatolnunk.

Vegyük sorra mit követel tőlünk a jelen és még inkább a jövő.

Az alatt, hogy a csendőr legyen jó katona a multban értettük, hogy a csendőr katonailag fegyelmezett, hazáját tártorithatatlan hűséggel szolgáló ember legyen.

Ma, mióta egyszer kiejtettük kezünkől a fegyvert, meg kell tanulnunk azt úgy megfogni tudni, hogy többé semmiféle hatalom se tudja azt onnan kicsavarni.

A multban nem a mi feladatunk volt az állam rendje és biztonsága ellen támadó tömegek megfékezése, erre a célra félmillió hadsereg állott a hátunk mögött.

Más a helyzet ma, mikor volt hátvédünknek mi lettünk a hátvédje.

Ma tehát a »katonaképzettség« nálunk is azt jelenti, hogy szükség esetén fegyvereinket tömegek ellen is — tehát katonai módon — tudjuk alkalmazni.

Hogy ezen — a multtal szemben — plusz megterhelést vállalnunk kell, azt mindnyájan tudjuk, vállaljuk is örömmel, hisz az ország biztonsága követeli meg azt tőlünk. Amit pedig a Haza érdeke kívánt, az a »magyar csendőr« előtt mindig szent kötelesség volt.

A jó szándék és a tenniakarás nem hiányzik belőlünk; miként szerezzük azonban meg a szükséges ismereteket?

A multban legénységünk zöme mint teljes értékű katona lépett át testületünkbe s bizony mégis mire őrsparancsnok lett, sok egyéb teendője erősen elhomályosította a magával hozott katonai tudását.

Ma kiegészítésünket a próbacsendőr iskolákból kapjuk. Távoll áll tőlem, hogy az iskolák teljesítményét lekicsinyeljem, azok mindazt nyújtják, amit az adott

Eszter.

Írta: BEÖTHY KÁLMÁN százados.

A lakodalmas ház felől, utcákon, kerteken át a nagybögő ütemes morgása szállott szerte a faluba, mint valami mesebéli dongó, hirdelve Szöke Eszter új élete kezdetét mindenkinék. Annak is, aki szívesen hallgatta, annak is, aki nem. Mert olyan is volt. Nem másért, csak mert — fájt. Az ilyen aztán hiába bujt a szobába és zárta magára az ajtót, a dongás-morgás falon át is zümmögött, bugott a fülébe — s onnan a szívéig le. Oda, ahol sokszor nincs parancsa, szava az agynak, s ahol gyakran terem ellenkezés az aggyal.

Bokor tiszthelyettes látszólag nyugodtan ült a kis őrs-kertben, csak a cigaretták szapora felvillanása árulta el, hogy nincs rendién valami. Szöke Eszter lakodalmát nagyon is számoltartotta ő, akihez az öreg Szöke csak azért nem adta egyetlen gyermekét, hogy a kis föld ne jusson ki a családból.

Akkoriban keservesen, de átélte azokat a napokat, de az esküvő közeledtén mindinkább nyugtalanabb lett.

Kár volt, hogy nem kért szabadságot e napokra. Most nem zakatolna a belseje, nem kellene ily erősen érezni a leány közelségét, nem tudná oly zavartalanul maga előtt látni azt, akit senki sem fog úgy szeretni soha, mint ő...

Kár volt itthon maradni. Mert most tudja, látja, hogy ott járják a vigat, folyik a nóta s a bor és aztán nemsokára éjfél... Aztán hajnalodik s a fiatal pár — lehet, egyszerre csak nem lesz található...

Kibirhatatlan itt ülni és hallgatni! Valamit tenni kell, hogy meneküljön a zene elől s gondolatait valahová másfelé terelje. Lefeküdni? Igyekezni az álomba menekülni? Tudna?!... Hiába volna ilyesmi. Jól esett az a gondolat, hogy cselekedni, tenni kell most valahogyan, mert kin itt lenni; egész belseje

felindult, a fejében megpattanni akar valami. Tenni, mozogni, elfoglalni magát! Felugrott: igen! A községben kint a járőr, elmegy ellenőrizni. Szellőzik a feje s lassan tán elhamvad újból felángolt belseje. A szolgálat, a munka gondja tán elnyomja azt a másik gondot s visszazökken a régi napok gyögyitgató nyugaltságába...

Ahogy az első embernek köszönt, már felszahadult egészen, s érzi, hogy jói esik a kalapja alá tolakodó esti szellő. Valami jóttevő erő segíti lelki küzködésében s az biztatgatta: Mit is akar még? Mit törli még mindig magát? Tudhatta rég, hogy ennek előbb-utóbb el kellett jönni. Hát persze.

A faluszélre tartott már, mikor az alig eicsendesedett bensejében részt talált lopakodva az ördög, ott befurta vigyori fejét, s Bokor jobbra lért. Az az utca Szökééknek tart.

Ingadozott kissé, aztán megnyugtatta magát: »Lehet ott baj is... Valamelyik tán virtuskodik a bortól... Még jó, ha látni fognak«.

Hát ment. Mái elhatározta, hogy csak átnéz a kerítésen az udvarra s ha rend van, megy tovább. Eleget tesz így a szolgáltnak, meg — maga magának is. S e gondolatnál újból meleg szaladt a szívére. Valami onnan úgy sugta, sürgette, korbácsolta:

— Menj, nézd meg még Esztert... Teiszettél neki... Huzta, szívta magához a zene, a zaj, a kacagás onnan a Posta-utca felől, s az ördög vigyorgott elégedetten. A löprengő ember a legjobb zsákmány, a szerelem, a bántott szív a legkiadósabb serkentő jóra is, de bűnre is.

Hogy megszorázta lépéseit, tán észre se vette. Tüzelt az arca, mikor Szökéék harmadik szomszédjáéknál kint ültek még az öregek. De szerette volna, ha nem ismerik meg. Ha most nem volna itt. Mert ezek is, mindenki tudja az esetét. Mi maradt meg falun a falak közt?...

viszonyok között nyújthatnak; általánosan hangoztatott vélemény azonban, hogy a pótlás ma kisebb katonai tudással kerül az örsre, mint mikor a kiegészítést a hadsereg adta.

Igy tehát az örsre hárul a feladat, hogy a multban kapott kisebb alapra magasabbat építsen.

Eltételezve attól, hogy a magasabb épületnek mélyebb fundamentumra van szüksége, hogy tartósan, szilárdan álljon; annak felépítéséhez több »időre« »eszközre« és »tudásra« van szükség; s a magasabb épület többre is kerül.

Az eredményes munka ezen tényezőit vajjon mily mértékben bocsátottuk az örs rendelkezésére?

A napirend pontos számításom szerint évente 72, azaz hetvenkettő órát engedélyez erre a célra, eszközünk a könyv és tintásüveg, »építő mesterünk« a régi, rutinizott, kizárólag kiképzéssel foglalkozó csapataltiszt helyett az örsparancsnok, ki minden kiválósága mellett sem produkálhat e téren oly eredményt, mint akinek a kiképzés egyedüli hivatása.

Az eredményes munka tényezőit nélkülözve sziszifuszi munkát végzünk.

2. Csendőrileg jól képzettnek nevezzük azt, ki ismeri szolgálati eljárásunkat szabályozó összes utasításainkat oly tökéletesen, hogy azokhoz a legváratlanabb helyzetben is pillanatnyilag alkalmazkodni tud; tökéletesen ismeri s bármely pillanatban a gyakorlatra tudja alkalmazni a törvények és rendeletek tömegét. Jó felfogással, jó emlékező és jó ítélőképességgel kell tehát bírnia.

A »jó csendőr« a multban kitaposott uton könnyen járt, s a lassu fejlődéssel »portyázva« lépést tartott.

Ma gyakran kell töretlen új utakra járnunk. Alig

mulik el hónap, hogy meg ne jelenne új utasítás, szabályzat, törvény vagy rendelet. Azokat a jó csendőrnek azonnal el kell sajátítania, hogy a betűnek életet adhasson.

3. Legyen jó oktató. Az örsparancsnoknak a multban azt kellett oktatnia, amit maga is az altiszti iskolában szaktanár által megmagyarázva tökéletesen megértett.

Ma autódidakszis útján kell szert tennie a sok új tudnivalóra, az önképzés útján való tanulás azonban hatványozott munkát jelent. Amíg így megtanult, azt minden külső támogatás nélkül önállóan kell tudnia úgy elmagyarázni, hogy azt a primitív intelligenciájú fiatal csendőr is megértse.

Szép, de súlyos feladat ez; dicsőségére válna egy hivatásos tanárnak is.

4. Legyen jó nevelő. A multban többnyire kész, kiforrott embereket kapott pótlásul az örs, csak arra kellett vigyázni, hogy a jó anyag el ne romoljon.

Mai pótlásunk jelentékeny része még fejlődő jellemű fiatalember, kiket az örsnek kell férfivá nevelnie.

Magasztos hivatás a legértékesebb, de egyben a »legkényesebb« anyagnak az »élő embernek« megmunkálása, az esetleg elkövetett hiba azonban generációkra kihathat.

5. Legyen jó nyomozó. Működési területünkön a multba primitív emberek primitív módon követtek el bűncselekményeket, azok sikeres üldözéséhez tehát elegendő volt az átlagos »nyomozó érzék«.

Ma a legveszedelmesebb bűnözőket már a falun sem a cigányok között kell keresnünk; azok közül sokan vasalt nadrágban járnak.

Oh, hisz elutasításán is hetekig rágódtak a padokon vasárnap, a fonóban esténként, meg a vasárnapi »publikáció« után is a »város háza« előtt. E lakodalom is életető eledel számunka. Hálásak, hogy szűk témakörük bővül, színeződik, így, ilyenkor. Most még őt is látják.

Harag szökkent homlokára, mert tudta, hogy most azt gondolják magukban:

— Ni, hát ez mit akar itt? Tán kíváncsi a menyasszony táncra? Vagy tán ő is el akarja járni?...

Oh, hogy égett az arca, de belül meglökte a sátán s oda-köszönt:

— Jó estét! Hát áll a tánc?

— Ali biz' a' jól, aggyék Isten!

E pár szó megtörte hirtelen zavarát és határozottan lépett a Szőke-porta hidjára, hogy a kapun át benézzen.

Megfogta valaki. A gyér világításnál alig ismerte meg. Szőke gazda öccse volt.

— Mér' haragszik ránk a tiszthelyettes ur, hogy meg se' tiszteli a házunkat?

— Nem lehetett, látja most is szolgálatban vagyok s az az első, nem a lagzi! — felelt magával megelegedve s a folyton korholó lelkiismeretét lecsillapítva érezte, bár tudta, hogy most nem volt egészen őszinte.

— Nem késik az, maradhat holnapig — incselkedett az ördög.

— Lehet, de sohasem biztos — szólt, indulásra mozdulva.

Lassan kis gyűrű lett körülötte. Derűs arcú és szemű legények és vénék, kiknek ajkán ömlött a szíves szó, hogy Bokor majd elkábult. Egy pillantással látta ott bent a házban a sűrű párokat s asztalon, padon szanaszét ragyogva az arany-színű bört. A zene gondtalanságot, életet, örömet harsogott, s ő hirtelen elköszönt: — Jó vigadást, jó ébredést!

A gyalog kapunál fehér felhő lebbent eléje s a fegyver-

szijat tartó öklére forró kéz szorult.

— Imre, hát be sem néz? — szólt valaki kérő, meleg hangon, hogy lehelete Bokor arcába tüzelt s az magateledten, engedelmesen követte azt át udvaron, ajtón.

Ott bent belenézett a szívesen adott pohár ragyogásába, onnan az öreg szülők, majd a fiatalok szemébe s azt mondta:

— Hosszantartó, igaz boldogságot kívánok, áldja meg márdőjüke! az Isten!

Csengtek a poharak, felcsillantak a szemek, csak Bokoré borult mélyebbre... Sok szép terve, vágya itt, előtte hullott össze s most azok elmulására kell poharat üríteni...

Hirtelen újból töltött és ivott. A cigány új csárdást kezdett.

Eszter könyörgött a szemével s Bokor nem volt képes »nem«-et mondani, oly hirtelen és oly forró volt a kérdés.

Két forró keze rásimult a selymes ruhán a leány derekra, az felcsillanó szemmel hálásan mosolygott, de az öreg csendőr már visszatántorodott: »Nem!... Mégse!...« A józan szó előre lört, követelődzött, tombolt és Bokor szeme parancsolt a bandának, az rántott a vonón, esendő lett és Bokor kifordult a szobából:

— Nem lehet, szolgálatban... nem lehet!...

Tán azt se látta hol, merre jár. Első érzése hála volt, hogy megszabadult, hogy tisztán maradt. Boldog volt s ruganyos léptekkel indult neki az utcáknak. Megrázta magát a friss levegőn, mintha piócákat dobott volna le, melyek egész este kínozták vérét, agyát. Leszorította fogait, összeráncolt homlokkal a kötelességére gondolt és büszke volt, mikor a hárt maga előtt jelentkezni látta.

— Nézzenek be Szőkéékhez, valaki ne zavarogjon ott. Eddig rend van. Istennek be ne lépjenek oda, ha csak nem kell! — azzal tisztelgett s ment tovább.

Azon bajtársaim, kik a közbiztonsági szolgálattal közvetlenül foglalkoznak mindannyian bizonyára egész tömegét tudnák felsorolni azon bűncselekményeknek, melyeknek nyomozása »kényes«, amelyekről sejtik, sokszor tudják, hogy el lett követve, de az óvatos tettes ellen nehéz kézzelfogható bizonyítékot szerezni. Számtalan oly eset fordul elő, melynek nyomozásához speciális ismeretekre van szükség.

6. Legyen gyors és pontos irodista. Az előljáró, mert a közvetlen és gyakori érintkezésre alkalmas nincs, alárendeltjeit főleg az irodán keresztül ismeri meg s így azon keresztül is értékeli őket. Így azután emberileg érthető, hogy az irodai munka más rovására tulzott fontosságot nyert s a mindenki által szükséges rossznak nevezett »eszközből« már szinte »öncél« lett.

Ez pedig komoly veszélyt rejt magában, mert az iroda rendben lehet akkor is, ha az örskörletben nincs is minden rendben.

A fentiekben csak nagy vonásokban kívántam rámutatni a testületünkkel szemben támasztott követelmények rohamos fokozódására, s most felteszem a kérdést: Jelenlegi berendezésünkkel tudni fogunk-e lépést tartani azzal?

Meggyőződésem, hogyha »ma« még talán igen, »holnap« már biztosan nem.

Ha végig tekintünk korunk állami, kulturális, ipari stb. berendezésein azt látjuk, hogy az egyének a közösség nagy munkájában csak egy kis, szűk határok közé szorított feladatkör jut, mert a modern állam stb. berendezéséhez és életéhez az ismeretek oly tárházára van szükség, hogy abból egy ember csak nagyon kis kört ssajátíthat el a megkívánt tökéletességgel.

Ez a specializálódás már odáig haladt, hogy pl. minden nagyobb gyárban egy munkás a gépnek mindig ugyanazon csavarját készíti. Kéznefő, hogy azért van így, mert az így módon részletekre bontott munka gazdaságosabb, az üzem így többet tud teljesíteni, mert a munkás által évek során át végzett ugyanazon megszokott mozdulatok egyetlen centiméterrel sem nagyobbak, mint amekkorára éppen szükség van.

De találkozunk ezen specializálódással a legnagyobb képzettséget követelő foglalkozásoknál is. Így pl. ma már az emberi test minden szervének megvan a maga speciális orvosa. Egy belgyógyász semmiesetre sem vállalkozna egy operációra s bizonyára nevetve utasítaná vissza, ha valaki tőle pl. a gyökvonás műveletének ismertetését kívánná.

Ha tudósnek nevezünk egy orvostanárt, kinek sikerült saját szakmája legmélyére hatolni, és nem kívánjuk tőle, hogy máshoz is értsen, úgy, azt hiszem, a csendőr is megérdemli a »jó csendőr« nevet, ha a részére legpontosabban kijelölt és szigorúan körülhatárolt teendőit jól el tudja végezni s munkakörének mélyére tud hatolni.

Ha elismerjük, hogy a modern hadseregeket különböző fegyvernemekre és szolgálati ágakra kellett tagozni, ha természetesnek tartjuk, hogy egyik fegyvernemnek a másik működéséről csak annyit kell tudnia amennyi az összműködés megteremtéséhez szükséges, ha zseniális katonának nevezzük azt, ki a hadsereg minden ágazatában kiismeri magát, akkor csendőr zseninek kell neveznünk azt, aki a testületünkben előforduló minden munkakörben meg tudja állani a helyét.

Mivel pedig ma örsparancsnokainktól az összes

Lassan csöndesedett körülötte, lassan magára maradt. A nemrég mult pillanatok rögtön visszatértek s azokkal valami csapdosta meg a szívét, amely utána csöndben fájni kezdett. A bor lassan, lopva felszivódott az erekbe, azokon át a szívbe hordta az emlékek felbolygatott temetőjéből a hasonlóan szép, édes pillanatok... A régi délutánok, csöndes beszélgetések, egy-egy apró öröm, összecsillanása két szempárnak, ezer kis terv tarkálloitak egymást kergetve agyában. Aztán egy fekete, keserves nap: a visszautasítás. S ennek emléke most, itt a csöndben, a pár pillanatnyi forróság után kimondhatatlanul fájt. Élesebben, mint akkor s azóta bármikor! Az előbb ott állott életének gondolt célja előtt — vagy e célja ravatalánál?... A bor dolgozott s a kikezdett fájdalom lassan keserűséggé lett, kirekesztette a józan észet, maga alá temette a hideg megfontolást és Bokor öklével belevágott a levegőbe.

—Ej, a mindenségit!... Visszamegyek!... Mit köszáljak itt, mint kirugott kutya utcáról-utcarára?! Vissza hát! Legalább lássam, ha már fájt!... Lássam, mikor megy... örökre...

Majd engeztelöbben folytatta, ki akarta önmagában békíteni az embert a csendőrrel:

— Nem vagyok gyermek, vigyázok. A bort nem szeretem, bajt az se csinálhat. Így kellett volna csinálni. Eszternek új élet kezdődik, nekem is. Aztán vége köztünk mindennek... Kapott a hirtelen jött gondolaton még.

— Meg tán meg is haragudtak, hogy az elébb olyan egy-kettőre otthagytam őket.

Valami belülről nem helyeselt, de Bokor hitte, hogy jó lesz így. Örült, hogy megoldást talált a szive háborgásának és csak bosszantotta, hogy lelkiismerete egy szót ismételt folyton fölébe: »Ne!«

Alig tette le a szerelvényét, sietett vissza. Soha nem tudott számot adni ez utjáról.

— Kábult voltam és vak... Szédültem. Nem tudom, kinek köszöntem, merre jártam, csak akkor eszméltem, mikor a nagytiszteletű urral szemben leültem — vallotta később.

Előtte ropták a »hegyező«-t, tul a táncolókon a pítvarból ki-bejárók sűrögtek s a másik szoba is víg hangoskodókkal volt tele. A levegő nehéz, szinte forró volt, keverve a dohány, bor, vacsora és testek illatával. Az alacsonyra épült mennyezet alá beszorult a levegő, s aki itt látott napvilágot, aki itt élt, csak az bírhatta ki. Hát az öregeknek jó volt tüzelő szemmel, fénylő arccal itt vitatni a multheti vásárt, amott a saokban kesergőn dült az asztalvégre egy keszeg legény, az udvar felől leány vagy menyecske visítózott, inkább szívesen mint tiedlen, de Bokor csak Esztert leste...

Mikor pedig az bejött, első mosolya — kissé durcás — a Bokoré volt. Néma köszönet? Vagy a bor iütötte?... A vágy: szépen bucsuzni?... Az örök női tetszeni akarás vagy kacérság?... Ki tudja? Félig telt poharat emelt maga előtt, mire tizen is lendültek parázsló tekintete elé — koccintani.

A tánc folyt vértmozgatón, jókedvűen és egyszerre Bokor is felállott. Hivogatta a leányasszony fekete, mély szeme, rúzsaszín arcáról huncutkodó mosoly...

Pehelynél könnyebb volt Eszter. Gyönyörűen és gyönyörűen táncolt. Egy gyöngé mozdulat a tenyérről, egy mélyebb tekintet elég volt, hogy táncosa kedvére járjon, hogy annak akaratát megértse. Fényes szeméből visszacsapott a láng Bokorhoz, ki úgy érezte vállán Eszter öt ujját, mintha lángnyelv volna mindegyik, amelyek körülfolyták nyakát, gerincét s amelyek a szívében lángtengerré csapódnak össze...

Látszott, hogy küzködik magával, olykor szája szögletére telepedett a keserve s mikor azt már nem bírta visszaküldeni, bort öntött s abból lassan vidámság termett az ereiben. Érezte a leány ruganyos, forró testét s mert a gondolat —

teendőkben való jártasságot kívánjuk, azoknak ezek szerint, kivétel nélkül csendőrszeniknek kellene lenniök.

Sajnos, annyi zseni, hogy minden örs élére jusson egy, nem akad még kulturfőlényben gazdag, de szegény Hazánkban sem, így tehát meg kell elégednünk normális képességű emberekkel.

Örsparancsnokaink mindegyikének van több-kevesebb ugynevezett »erős oldala«, melynek segítségével a tömegből kitűnve, szép állását kiérdemelte, de — mindegyiknek megvan a gyenge oldala is.

Az egyén erős oldalát könnyebb felismerni, mint a gyengét, mert az előbbi ő maga is igyekszik ki-mutatni, míg az utóbbit szűzi szemérmességgel igyekeznek minél tökéletesebben leplezni.

Miért ne alkalmazzuk embereinket a felismert »erős oldaluknak« megfelelő munkakörben.

Van-e célja annak, hogy a jobbkezes embertől a balkézrel való írást is megkivánjuk?

Ugy vélem sikerült rámutatnom a specializált munkának szükségességére.

Minden emberünknek minden szolgálati ténykedésre alkalmassá tételének rendszerével, nézetem szerint, már elérkeztünk a teljesítőképesség felső határára, a továbbhaladás csak új utakon lehetséges.

A megosztott munka elvének testületünkben való alkalmazása nem lehetetlen, ha be lehetett azt vezetni a hadseregben, ahol pedig a pillanatnyi veszteségek pótlása ugyancsak kívánatosá teszi az univerzális élő és holt anyag alkalmazását, akkor az nálunk igazán nem lehet nehezen megoldható probléma. Csak egyszer hozzá kell kezdeni.

Aki egy kérdés jobb megoldásához új metódust keres annak először a meglévő rendszer hibáit kell kutatnia.

Rá kell tehát világítsak a kritika lámpájának erős fényével kiképzési rendszerünknek általam felismerni vélt hibáira, hogy azok láthatók legyenek. Hangsúlyozni kívánom azonban, hogy a kritikát nem öncélnak, hanem kizárólag eszköznek tekintem s ezért kérem Lapunk olvasóit, kik szerény munkámat figyelmükre méltatják, ne a lámpa, hanem a sugarak irányába tekintsenek.

Mai berendezésünk mellett — én úgy látom — csendőrünk ahhoz az emberhez hasonló, ki 50 kg súlyt 10 drb á 5 kg-os csomagban cipel. A súlyt elbirná, de a sok csomag közül minduntalan leejt egyet, azokért teherrel a vállán le kell hajolnia s ez meríti ki erejét.

A csendőrség feladatát a Szut. 1. p. határozza meg, ma annak egész súlyát az örs viseli s ezenfelül még egy nagy feladat háramlik rá; a próbacsendőrből a feladat teljesítésére képes »csendőrt« alakítani.

A fejlődés állandóan fokozódó követelményt támaszt a közbiztonsági szolgálat ellátása terén, a fokozott követelménynek azonban csak jobban képzett csendőr képes megfelelni.

Az örsre két nagy feladat mindegyike súlyosbodik tehát. Meg bír-e azzal birkózni az örs a jövőben? Meddig?

Testületünk gépezete már másfél emberöltővel ezelőtt készült, építésénél más munka végzésére tervezték, mint amit ma végeznie kell. Azóta a gép minden alkatrésze ki lett már cserélve, igyekeztek az ujonnan behelyezett alkatrészeket jobb anyagból készíteni.

hogy az soha az övé nem lehet, hogy hiába gondolt oly sokai kis fészekre, kis családra — üzte, újból felgyült a torkán nyomorusága s újból bor ömlött föléje, hogy az nagyon ne fojtogassa... Lassan enyhe köd ereszkedett az ítélőképességre, nem fájó bilincs az akaratra s meleg nódulat a fájdalomra. Oh, ez nagyon jóleső volt és a korlátolt önrablom újabb pohár után engedte nyulni eddig büntelen kezét...

Újra tánc jött s Bokor járta legényesen, kedvesen. Jegenyészál alakja, napégett, szikár arca a párok fölött magaslott s kezei között a leány hajladozott, mosolygott újra.

A bor tüzesítette a vért s a leány mosolygott, mert Bokor karjai erősödtek s mint egy harapófogó, lassan-lassan hajlani kezdtek maga felé. Eszter engedett s fellángoló szemmel alig észrevehetően — közeledett Bokorhoz.

Ezt az engedelmes, forró lánytestet most már hátrabhatette, a bor már parancsolt, a józan ész már halott volt, a karok még jobban görbültek... Eszter arca biborossá gyult, karjai megvonaglottak, — már szabadulni akart. Térde, meg ruganyos leánymellei mint a tűz érintették Bokort s a két fiatal test esztét veszve, hirtelen, erős csókban összecsapott...

* * *

Tén, egy pillanat volt a szédült, mámoros csók, mikor egy hatalmas ütés érte a fejét, hogy megtántorodott. Karjaiból kiszakadt a lány s a helyén, előtte véres szemekkel hörgöve állott — a férj, Bodrai Jóska. Megtermett, jókötésű ember. Bokornak még egy másodperc kellett, hogy felocsudjék, de ez elég volt ahhoz is, hogy a feléje csapó, villogó kést elkapja Bodrai kezéből, aki erre ordítva ugrott rá. Körötte kiáltások csattantak, öklök készültek ütésre — s a banda riadtan talpalt kifelé...

Bokor villámgyorsan előrántotta revolverét, lőtt, mire Bodrai széttárt karokkal zuhant a padlóra.

Eszter padt, megrendült valami a belsejében, kijózanodott

s homlokához kapta a fegyvert. Mikor elsütötte — már mást talált. Kiverték az ökléből s a golyó elsuhant halántéka mellett és háta mögött rémes sikollyal holtan esett össze — Eszter.

* * *

Halálos néma csönd lett, csak a kivágódott revolver puffant tompán a falnak... E kis zajra felébredtek a megremült arcok, megbénult izmok és megriasztott akaratok, — állatias, szörnyű, vért látott emberek ordítása üvöltött és a szerencsétlen, megrettent Bokort egy rohammal földre tapostak, ott véresre marcangolták... A kórházban tudta meg, hogy csak csendőrei, a járőr, mentették meg a pusztulástól...

* * *

A hadbíró már bevégezte a vizsgálatot, Bokort várta, — tán jól mondom — a másvilágról vissza.

Az öreg Balogh doktor bekötözte rengeteg sebét s azzal fejezte be mondókáját:

— Reggelre ott lesz, ahol szegény Esztike. Legalább ott egymáséi lesznek...

Bodrainak végigszántotta a golyó feje oldalát és látálmáiban Esztert hívja. A bizottság szerint egy hónap múlva járhat, vigadhat, ha kedve tartja... Lesz-e kedve, hogy Eszterét kikapta karjaiból a Sors, mielőtt magának mondhatta volna? Lesz-e kedve másnővé járni, mint a temetőbe? Oda is csak — sirni...

Az öreg Szőke is összeroppant s a lelkek, emberek megrendülten keltek, feküdtek.

Az örs legénysége restellő arccal járta az utcákat, tanyákat. A hír, mint a fergeg, gyors és pusztító volt, megelőzte leptüket s mire nyomába értek volna, gyűlölettel szemekbe tekintettek csak... Arról az egy emberről a tömeg megillette és meggyűlölte azokat, kik ugyanolyan ruhában, az-

Minden csavar új már, de a gép *rendszer*e még mindig a régi.

Egy gép teljesítményét fokozott fűtéssel emelni lehet egy bizonyos határig, én úgy látom a mi gépezetünk manometerjének mutatója azonban már nagyon közel van a piros vonalhoz. Úgy látom elérkezett az ideje, hogy hozzáfogjunk a kornak megfelelő új gépezet építéséhez, hogy megindíthassuk azt, még mielőtt a régi gép járása a túlterhelés következtében szabálytalanná válna.

Az új gépezet tervezése és kikísérletezésére, az alapos munkára sok időre van szükség, idejében kell tehát ahhoz hozzákezdeni.

Távol áll tőlem, hogy az új gép tervezésére hivatott mérnöknek képzeljem magam, csupán mint a gépezet egyszerű munkása, kötelességemnek tartom az általam észlelt hiányosságokra Lapunk nyilvánosságának figyelmét felhívni.

Munkám célja, keresni a módot, miként lehetne az örsről egy és más teendőt levenni, hogy minden erejét feladatára a közbiztonsági szolgálat teljesítésére fordíthassa.

Első ily teendőnek látom oktatási és kiképzési rendszerünknek új alapokra való helyezését. Ezen témáról Lapunk múlt évi 17—19. számaiban *Pinczés* százados úr szakavatott tollából egy sorozatos közlemény jelent meg; legyen szabad e helyen az ott felvetett gondolatokra kiterjeszkednem s a kérdést más oldalról megvizsgálnom.

Pinczés százados úr az oktatás és kiképzés rendszerének tárgyalásánál kiterjeszkedett az azzal szerves kapcsolatban levő kiegészítés kérdésére s felvetette a gondolatot, nem volna-e célszerű a pótlást részben sorozott legénységgel biztosítani?

za! a tollbokrétával járták nehéz szolgálatuk utjait, mint az — a gyilkos! Mert csak így nevezték. Amit a lelkekben az öis évek alatt szívós munkával felépített: szeretetet, bicsulést, tekintélyt, azt az elmúlt éjjel szétszaggatta a bor, a csók és a pisztoly...

* * *

A bizottság már másfél napja várt, mikor Bokor eszmélni kezdett. Arcán át, feje körül barnás-pirosas foltok vertek át a kötésen, karja pályában, vérrel tarkázottan a takarón, melélen temérdek tátongó nyílás, melyekből az élet ott, a bor és csók után, elszállani készült...

Zavart, ködös szemekkel, mozdulatlan tekintettel néztek a mennyezetre s a néma csöndben csak hörgő, nehéz lélekzete beszélt rettentő lázról, sebek seregéről, elfolyt sok szép vérről...

Az orvos homlokára szoritotta tenyerét, úgy kérdezte: — Hogy érzi magát?

— Melegem van nagyon — hol vagyok? — kérdezte suttogva. Majd lassan oldalt esett tekintete, hol századosa állott és várt mozdulatlanul.

Mi lehetett végbe a szerencsétlen Bokorban, ki tudja, mit megmozdult, fel akart emelkedni, a fegyelmezett csendőr akart »vigyázz«-t vezényelni önmagának és jelteni, de az elgyötört test nem bírta. Csak a lélek, a lelkiismeret, a melyikkel oly mostohán bánt, az mozdulhatott s az erőszakolta ajkaira a szót:

— Szá...za...dos Ur!... — aztán elernyed, összerokkadt a kinyíró ember újra, eszméletlenül...

Kisvártatva a lecsukott, fekete-kékes szemhéjak alatt kigördült egy ragyogó, apró gyöngy... a pillanatra eszméletlenül volt csendőr első gondolata: a megbánás...

...Késő volt...

Ezen eszmét az alábbi szempontokból vélem megvizsgálandónak:

1. Lehetséges-e általában a sorozás

a) kizárólag a csendőrség számára;

b) általános védkötelezettség visszaállítása esetén?

2. Mily előnyök várhatók a részbeni sorozás után való kiegészítésből?

3. Melyek annak hátrányai?

ad. 1. a) A sorozás azt jelenti, hogy az állam polgárait bizonyos időre az önmagukkal való rendelkezés jogától megfosztva, őket egy általuk nem öhajtott foglalkozásra kényszeríti. Ez tehát egy erős beletnyulás az »egyén« jogába! Ezt ma az összes államok csak egyetlen célból alkalmazzák, mert csak egyetlen szent cél van, mely ezt az »eszközt« szentesíti, s ez a cél az állam saját fenmaradásának biztosítása.

A sorozott hadsereg az állampolgárok összességének érdekeit védi; itt az egyén jogának el kell enyésznie a »köz« érdekével szemben, különösen mert ez a feladat másként meg nem oldható, mert ma csak az általános védkötelezettségen alapuló hadsereg képes az állam fenmaradását biztosítani.

A közbiztonsági szervezetek ugyancsak a köz érdekeinek megóvására vannak hivatva, de... feladatuk teljesítéséhez sokkal szűkebb keretekre van szükségük. Vajjon kitölthetők-e ezen kisebb keretek az az utolsó eszköz a sorozás nélkül is? Mivel indokolható az állam polgárai egy *kis részének* egyéni szabadságától való megfosztása itt? Azzal, hogy a kényszerkiegészítés olcsóbb? Teheti-e az állam, hogy kényszerítő ok nélkül, kizárólag — nem is oly lényeges — megtakarítás miatt legmegbízhatóbb polgárainak egy kis töredékét 3 évre családjuktól s hivatásuktól elvonja? Nem ütközne-e leküzdhetetlen akadályokba oly törvény alkotása, mely kizárólag a csendőrség számára engedélyezné a sorozást? Hogy szólna ez a törvény? A csendőrség az alkalmasnak talált embereket az ország egész lakossága közül válogathatná-e ki? Vagy lehetséges volna a sorozást a lakosságnak csak arra a csoportjára korlátozni, ahonnan a pótlásunkat ma is kapjuk?

ad. b) Vizsgáljuk meg a kérdést az esetre is, ha az általános védkötelezettség visszaállítható lenne.

Előre látható, hogy a honvédségi szolgálati idő a 18 hónapot semmi esetre sem haladná meg, ezzel szemben a csendőrséghez sorozottak 3 évet szolgálnának.

Dacára azon kedvezménynek, hogy a csendőrséghez sorozottak háború esetén is a testületnél teljesítenének szolgálatot, úgy vélem a dupla szolgálati idő miatt senki sem jönne szívesen hozzánk, sőt bizonyára rettegnének az ujoncok attól, hogy a csendőrséghez sorozzák őket. Népünk — amennyire én ismerem — ugyanis nem retteg annyira a háborútól, hogy a távol jövőben esetleg bekövetkező háborúban való részvételtől való mentesség fejében a sorozáskor, tehát a jelenben, szívesen vállalná a kétszeres szolgálati időt. De úgy gondolom a csendőrségnek sincs szüksége csupa olyan emberekre, kik kizárólag azért jönnének szívesen hozzánk, hogy azzal már jó előre biztos fedezéket biztosítsanak maguknak.

ad. 2. Mily előnyt várhatunk a sorozástól?

a) Nemi pénzbeli megtakarítás,

b) a szükséges számú járőrtárs biztosítva lenne.

ad. 3. Melyek a sorozás hátrányai?

a) Nehezebb szolgálatkezelés, mert állandóan számolni kellene a kétféle legénységgel. A pótcsendőr

Dr. Serédi Jusztinián Magyarország új hercegprímása.

még szükségből sem volna járőrvezetőként alkalmazható.

b) Kétféle kiképzésre lenne szükség s a sorozás ennek dacára csak lényegtelenül könnyítené a kiegészítés kérdését.

Vizsgáljuk ezt számokkal.

A legénység összlétszámát 11.400-ra véve, — 10 éves átlagos szolgálati időt tételezve fel — ma évente 1140 főt kell pótlásul felvenni.

Pinczés százados ur elgondolása szerint a legénység két csoportra oszlana, azaz 7000 fő »hivatásos«, és 4400 fő »másodcsendőri« szolgálatra alkalmas csendőrből állana.

A 7000 fős »hivatásos« csoport pótlására évente 700 tovább szolgálni ohajtó ujoncra kellene gondoskodni. A sorozott legénységnek maximum 10 százaléka lehetne számítani, hogy visszamarad (a béke hadseregnek körülbelül fél százaléka jelentkező csendőrségi szolgálatra), ha tehát a szükséges pótlást kizárólag sorozott legénységből akarnók biztosítani, még ezen legkedvezőtlenebb esetben is évente 7000 ujoncot kellene felvenni, ami az összlétszámot 28 ezerre emelné. Ez természetesen nem lehetséges, ezért a továbbszolgálók tulnyomó részét továbbra is önként jelentkezőkből kellene biztosítani, vagyis — számításom szerint — évi 650 önként jelentkező és 500 sorozott ujonc biztosítaná az utánpótlást.

c) A 3 évre való sorozás a lakosság körében fel-

tétlenül bizonyos averziót váltana ki a csendőrségi szolgálattal szemben, az ujoncok félnének attól, hogy ide sorozzák őket, más szóval átmenne a köztudatba »csak a csendőrséghez ne kerüljek, mert ott legrosszabb s ezért legrosszabb«. Ha pedig a köztudatba az gyökerezik be, hogy a csendőrségi szolgálat valami »rossz«, úgy ez ellenpropagandát eredményezne s az még inkább csökkentené az önként jelentkezők számát.

d) A kényszer útján sorozottaknak »a szabadulás« utáni áhitozása és örökös panaszkodása semmi esetre sem lenne előnyös.

e) A csendőrségi szolgálatot nem életművel választó emberek fegyelmzése — különös tekintettel a szétszórt elhelyezésre — igen nehéz feladat lenne s a megtakarítások jó része rámenne a kivizsgálásokon felmerült költségekre.

f) A testületnek már normális viszonyok között nem hivatásos legénységgel való felhívítása csökkentené felszívó képességét rendkívüli viszonyok esetére.

g) Ha a sorozottak egy töredéke — 3 év alatt elszokva a polgári foglalkozástól — szolgálati idejének leteltével vissza is maradna, egész életén át nem szünne meg emlégetni (még ha nem is volna úgy): »Hej, ha nem köllött volna ide gyünni 3 esztendőre, evettem volna 10 hód fődét a Julcsával együtt...«

No, úgy vélem, ezeket a kesergőket is szívesen nélkülözzük.

Ugy vélem, sikerült a sorozás hibáira rámutatnom. Hiszém, hogy csak úgy tudunk a »Köz« érdekében teljes sikerrel működni, ha legénységünk önként, minden rábeszélés nélkül választja életművel a szép és mindenki által megbecsült csendőri szolgálatot, ha örömmel jön hozzánk s büszke arra, hogy oly testületnek lehet tagja, mely csak *egészembereket* fogad magába!

A kiegészítés kérdését azonban ha nem így, akkor másképen, de meg kell oldani. A megoldást az adná, ha megtalálnánk a módját, miként lehetne csendőreink átlagos szolgálati idejét 10-ről 15 évre emelni!

Tisztában vagyok azzal, hogy nem mondtam ezzel ujat, sőt, úgy hiszem, ez a kérdés egyidős testületünkkel. De ha a kiegészítés kérdését csak ezzel lehet, akkor ezzel is *kell* megoldani! Ami kell, amit nagyon akarunk az nem lehetetlen!

A kérdést megoldhatjuk, ha megkeressük; majd a lehetőség határáig igyekezzünk kiküszöbölni az »okokat«, melyek a szolgálati idő átlagát lenyomják.

Az »okok« kutatásánál nem támaszkodhatunk pusztán a könnyen megszerezhető statisztikai adatokra, mert a korai távozás *oka* gyakran nem egyezik annak *cimével*.

Pinczés százados ur cikkében a létszámhiánynak két fő okot jelölte meg a katonai fegyelemben és a nősülés korlátozásában. Mindenesetre mindkét ok erősen csökkenti a jelentkezők számát, de ha csak ez a két ok lenne, úgy a honvédséghez csak azok jelentkeznének, kiket a csendőrség nem vett fel, mert a nősülés ott is korlátozva van, s a honvéd távozlól sem élvez oly önállóságot, mint a csendőr, ott tehát a fegyelem jobban korlátozza az egyént, mint nálunk.

Kell tehát más okoknak is lenniök.

(Folytatjuk.)

Mentőcsónakok a Dunán.

Írta: SALADIK BARNA százados.

Nincs kenyér... nem tudom a lakbért fizetni... hoinap lejár a váltó... hűtlen lett az asszony... gyógyíthatatlan a betegségem... meghalt a kisfiam... az üdvösségem... a szemem fénye... a mindenem...

Ezek es hasonló keserves feljajdulások hangzanak el kétségbeesésben vonagló ajkokról, — ilyen és hasonló gyötrelmek tükröződnek vissza gondterhes sápadt arcokban. Százán meg százán rohannak lázasan lüktető agygyal, elborult szemekkel a Duna felé, hogy megszabaduljanak az élettől, mely pillanatnyilag elviselhetetlennek látszik számukra. Komor felhők borítják az eget, az emberek részvétlenül sietnek a maguk útján, s ahol egy reménysugár, sehonnan egy vigasztaló, egy biztató szó. — Fojtogató, nehéz lidércnyomás üli meg a lelket, néhány másodpercig tartó tusa a Lánchíd kóroszlanjai közelében, a Margithid alacsony korlátánál, — egy látványon elhatározás, az agy teljesen elborul, — egy lendület, — nagyot csobban a víz és elnyeli a szerencsétlent...

A hidon asszonyok sikoltanak... nagy csődület támad... mi most felbukkant, — kiáltja az egyik... csak tudnék uszni, — mondja a másik... csónakot!... csónakban utána! — hallik egyszerre tiz-husz torokból.

Csónakot! — De honnan!? A Duna éppen akkor élettelen, csendes. — Négy-ötszáz méterre van egy propeller, mire ott leeresztik a mentőcsónakot, már késő. Feljebb, ugyancsak nagy távolságon lomhán vonszolja nehéz testét egy uszályhajó, — a segítség innen is kilaftastalan...

De akad egy hős is a kiabáló embercsoportban. Villámgyorsan lódobja két cipőjét, kabátját és utánavei magát az életuntnak. A tömeg feszülten figyel. — Vajjon eléri-e? — Elve találja-e még? — S ha elérte, ha élve találta, — nem-e kapaszkodik az majd görcsösen beléje, nem-e huzza le magával a mélybe? — Nem lesz-e majd egy helyett két áldozat? — Az emberek lélekzetviesszafojtva lesik a bátor mentő munkáját.

Sajnos, — legtöbb esetben az aggodalmak nem ok nélkül váiók. Csak elveve, nagyon ritkán sikerül egy-egy ilyen mentési kísérlet. Az önfeláldozó, bátor mentő legtöbb esetben nem éri el a vízbeugrottat, s ha elérte valahol a Duna közepén, leggyöbbször megmentés helyett saját magát is eljegyezte a Halállal.

*

Még alig másfél éve így folytak le az öngyilkossági és mentési kísérletek, csaknem mindig eredmény nélkül, — olykor-olykor kettős áldozattal.

Felvetődött már régebben a kérdés, — vajjon szabad-e a társadalomnak túrni, hogy a pillanatnyi elkeseredés szülte tébolyban emberek könnyelműen eldobják maguktól az életet, anélkül, hogy annak megakadályozására az állam, a társadalom bármit is elkövetne!

Egyesek, kiknek szívét embertársaik iránt érzett szeretet, agyukat pedig a modern fejlődés technikáj vívmányainak magas szűcs célok szűgálatába való állítása fűtik, — már jóval ezelőtt hangoztatták annak szűcsűgességét, hogy a Dunán állandóan motorcsónakoknak kellene cirkálni, melyek az oly kétűgűgbejtően sűrűn előforduló öngyilkosságokat megakadályoznák.

Mint minden újításnak, ennek a javaslatnak is megvoltak az ellenzői, kik gondolkodás nélkül lehurrognak mindent, ami új, — nem vizsgálva, üdvös-e az, vagy sem.

Minek!? Aki meg akar halni, — mondották ezek, —

azon ugyse lehet segíteni, — ha kihúzzák a vízből, ott a kötél, a revolver, a mérűg, — haszontalan kiadás a motorcsónakokra, a kezelőszeműlyzetre, — celtalan filantrópikus hóbort.

Ezeknek a lartalmas, zamatos izű ellenvetéseknű meg is volt az eredményűk. Csak hosszú évek során vált általános meggyűződésű, hogy ezeknek az embereknűk nincs igazuk, s hogy a társadalomnak kötelessége s egyben talán legnemesebb feladala azokat az émelek visszaadni s azoknak a visszaadott életet ismét elviselhetővé tenni, kikkel szemben a Sors könyörtelenebb, mostohább volt, mint a többiekkel.

Nem igaz, hogy akit kimenienek a vízből, telakasztja, agyonlövi vagy megmérűgezi magát. A nagy víz ott van mindig előtte, talán néhány lépésnyire a lakásától, szinte csábítja, csalogatja az elkeseredett embert. A vízbe beleveti magát, mint egy puha párnás ágyba, de talán ugyanaz az ember megbőrzong a kötelettől, nincs revolvere és nem tud hozzájutni a mérűghez.

Igaz! Legtöbbször, amikor a csuronvizes eszméletlen embert sikerűlt újból életre kelteni, első mondása: »Miert nem hagytak meghalni!?!«

Ez igaz.

De vajjon akad-e egy is a halandók között, van-e valaki közöttűnk, ki ne lett volna oly helyzetben, ki ne élt volna oly órákat, amikor a halál kedvesebbnek látszott, mint az élet!?

Igaz! Most azt mondja: »miert nem hagytatok bekelben meghalni?!« — de talán néhány óra, néhány nap, esetleg egy-két év éíteltével mindent más színben lát, dűreségnek bélyegzi előbbi cselekedetét és halálait szűvvel gondol arra a derűk rendűrre, aki őt a mentőcsónakba emelte... szűtfoszlanak az égen a komor felhők... elűbukkant a biztató, meleg napsugár... a tovább-sietű közünyűs emberek helyett részvűtteljes, baráti arcokat lát maga föle hajolni... a rideg, barátsűgtalan szavakat reménűt, vigasztalozűk váltják fel... s az életnek újból értéke van.

*

Nem, — nem hűába állanak ott azok a motoros mentűcsónakok kikötűve a hidak tűvében. — Tisztelet es elismeres azoknak, kik az előteremtűsűkűn fáradoztak.

*

De most átadom a szűt Erdűlyi Gyűrgy 2226-os szűamu rendűrnek, aki mint a motorcsűnakos rendűrlegensűg egyik tagja, az Erzsűbethidi körűzetben teljesít szűlgálatot.

Elűszűr gűyanakodva, fűrkűszű szemekkel nűz ránt, amint cigári ruhában a rakodűpart kölépcsűjn letelű lépegetek. — Mit akarhat ez? — Talán a Dunának megy?

Ő, aki az öngyilkosjelűltek fölűtt őrkűdik, mindenkiben öngyilkosjelűltet gűyanít, aki a rakparton kűborol. — De így van ez helyesen. — A vásári tolongásba kikűldűtt detektivnek mindenkiben zsebtolvajt, a tábori őrsűn felállított őrsűznek minden közeledűben ellenűsűget keli gűyanítani. — Csak így éber az őrkűdűs, — csak így lehet a munka eredményes.

Amint hozzáérűve elmondom jűvetelem célját, hogy egűnűmely kérdűsre őhajtanűk felvilágosítást kapni, — késűsűgesen áll rendelkezűsemre. Nagy tisztűsűgűtudással es értelműsűgűgűl felel a feltűtt kérdűsekre. Viselkűdűse parancsnokát, tudása kikűpűzűjét dicsűri.

Mikor kerűlt vízre Budapestén az első motoros mentűcsűnak?

Oktűberben mult egy éve, — a »Rakovszűky.«
A magukét hogy hívják?

Képek a szombathelyi őrsparancsnokképző tanfolyam vizsgájáról: a megjelent előkelőségek (balról jobbra: Dr. Vay Kázmér miniszteri tanácsos, Száhlender Béla altábornagy, Dr. Scitovszky Béla belügyminiszter, Algya-Papp Sándor altábornagy).

Ennek nincs neve. Erre csak úgy rá van szerelve egy kis motor, — de jövőre ezt is kicserélik igazi motorosra. Itt is olyan lesz, mint a »Rakovszky« a Lánchídnál.

Ki volt főápolója annak a gondolatnak, hogy a Dunán állandó őrszemeket létesítsenek?

Azt nem tudom egész biztosan. Sokszor emlegetik Flachsmayer fővárosi fogalmazó ur nevét.

Ki vezette a mentőlegénység kiképzését és ki a dunai őrszemélyzet parancsnoka?

A kiképzést nagyjából Navora Béla segédfelügyelő ur végezte, — a parancsnokunk Bosnyákovits Károly főfelügyelő ur.

Hányan vannak a mentésben kiképezve?

Körülbelül negyvenen. Ezek csak a Dunán teljesítenek szolgálatot.

Hány mentőcsónak van? Hogy vannak ezek elosztva?

Hét. — Ezek közül a »Budapest« állandóan a vizen áll. Óbudától le egészen a vasuti összekötő hidig, — a többi kötve van az egyes hidaknál.

Sok az öngyilkossági kísérlet?

Hát van. — Akad mindig. Itt az Erzsébethídnál két hónap alatt 7 eset volt.

Hányat mentettek meg ezek közül?

Mind a hetet. (Emellett hangon, büszkén mondja »mind a hetet«. — De büszke is lehet erre Erdélyi János, — különösen ha elgondolom, hogyha egy-két évvel ezelőtt úgy tettem volna fel a kérdést valamelyik halászbárkásnak vagy hidőrnek: »Hát aztán hány veszett oda a 7 közül?« — a felelet minden valószínűség szerint ez lett volna: »Bizony kérem mind a hét.«)

Mit csinálnak, ha észreveszik, hogy egy ember a Dunába ugrott, — hogyan történik a mentés?

A társam odaugrik a motorhoz, begyújtja, — én azonnal kikapcsolom a horgonykötelet, husz-huszonöt másodperc, — már megy is a csónak. Az öngyilkosjelöltek többnyire a hid közepe tájáról dobják magukat a vízbe. Legkésőbb három perc alatt ott vagyunk. Ezen idő alatt rendszeresen újra felbukkan az alámerült, — most azon kell igyekeznünk, — úgy a közelébe ferközni, hogy a csónak orra a víz folyásával szembekerüljön, mert a víz sodra irányában nehéz a menetet lassítani és éppen a legfontosabb pillanatban könnyen elszakadhat a csónak a vízbeugrott mellett. Mindenkor egy félkört írunk le tehát és amikor a megmentendő közelébe érünk, vigyázni kell megint arra, hogy 5—4 méternél ne menjünk közelebb hozzá.

Miért?

Mert hullámszáz van, könnyen a csónak alá kerülhet és ott összezúzza a motor propellerje.

Hát aztán?

Akkor a csákyával utána nyulok, a kampót beakasztom a ruhájába, odahuzom a csónakhoz és a társam segítségével beemeljük a csónakba.

Ne és mindig simán megy ez? Az öngyilkosjelöltek nem kapálóznak néha a kimentésük ellen?

De igen. Az meglehetősen gyakran fordul elő. Nemrégiben egy keményseprő kétszer is eltaszította magát a csákyát, de harmadszorra mégis sikerült kihuzni.

Kik követnek el nagyobb számban öngyilkosságot, férfiak vagy nők?

Nők. A legutolsó esetben is egy asszonyt togtunk

— azelőtt pedig egy egészen fiatal, csaknem gyermek-lányt.

Mi történik velük, amikor beemelték őket a csónakba?

Legelőször ráfektetjük őket ezekre a »ballonokra.« (Mutatja. — A ballonok kenderből és kőből összepréselt, zsineggel átfont, homokzsákokhoz hasonló kötegek, melyek a vízből kimentettek hasa alá kerülnek, úgy, hogy a gyomor összeszorul, a fej lefelé lóg és a lenyelt víz könnyen kifolyhat.) — Ha szükség van azután, mikor ide a csónakházba behozzuk, megkezdjük vele a mesterséges légzést, telefonálunk a mentőknek, kik azután az elszállításról gondoskodnak.

Elszállításuk után, ha kell, kórházi ápolás alá veszik őket, ha pedig erre nincs szükség, akkor más helyen és módon történik arról gondoskodás, hogy helyzetüknek és lelki állapotuknak megfelelő anyagi és erkölcsi támogatásban részesüljenek.

Eddig tartott a beszélgetésem Erdélyi János rendőrrel. Megkínáltam egy cigarettával, megköszöntem a felvilágosításokat, de amikor távozni akartam, — leolvastam az arcáról, — ő is szeretne valamit kérdezni. Még pedig azt, hogy mire való volt ez a kérdezősködés mi célt szolgál? Elmondom hát neki, hogy az, amit mi ketten beszélgettünk, valószínűleg meg fog jelenni a Csendőrségi Lapokban. (Erdélyi János feszes vigyázzban áll, — most sem szól semmit, de úgy sejtem, ha néma óhaját kellene szavakban kifejezni, — ez így hangzaná: »ez esetben én is igen szeretnék egy példányhoz hozzájutni.« — Én pedig ez uton juttatom óhaját a szerkesztőséghez, — kérve, — ha lehet, — teljesítsék neki ezt az óhaját. Megérdemli.)

A „meglepetés“ jelentősége a közbiztonság szolgálatában.

Irta: SCHREDL VILMOS százados.

A szabad természetben sokat időző csendőr hajtársaim megfigyelhették, hogy a ragadozó állatok a legtöbb esetben hogyan szerzik meg zsákmányukat. Kiszemelt áldozatukat gyorsan, zajtalanul és észrevétlenül megközelítik s arra a közvellen közelből meglepően rárohannak. Az áldozat nem térhet ki a támadás elől, már husában érzi ellensége fogait, megkísérli még természetadta fegyvereivel támadója ellen küzdeni, de ez a védekezés már csak ösztönös kapkodás, mert a meglepetés keltette télelem és zavarodottság a ravaszságot, a számítást és a védőeszközök tervszerű felhasználását megnehezíti.

A kezdeményező fél a meglepetés segítségével könnyen jut győzelemhez, míg a szándékával nem egyező helyen és időben harcra kényszerített fél áldozatul esik anélkül, hogy fegyvereit a küzdelemben eredményesen használhatta volna.

Ennek az az oka, hogy a meglepetésben a meglepő számára igen nagy fölény rejlik, melynek segítségével még a gyengébb is győzelmet arathat az erősebben.

Ezen fölény értékesítésének nagy és fontos szerepe van mindenféle harcban, akár támadásban, akár védelemben s így a csendőrnek a törvények és az igazság védelméért vívott harcában is, melyben azt nemcsak előnyösen kihasználhatja, hanem arra a siker elérése érdekében sokszor feltétlenül szüksége van.

Ezen megállapítás igazsága érzékelhetőbbé válik, ha párhuzamot vonunk például a haderők egymás elleni

harca és a csendőrnek a közbiztonság érdekeiben a bűnösök ellen állandóan folyamatosan lévő harca között.

Míg ugyanis a haderők harcában a harcoló felek a harceszközökben és harcmódokban szabadon válogathatnak s ebben őket csupán a mögöttük álló állam teljesítőképességének határai korlátozzák, addig a csendőr nem küzdhet a bűnösök ellen szabadon választott módon és fegyverekkel, hanem csak olyanokkal, amelyeknek használatát a csendőr eljárását részletesen szabályozó törvények és rendeletek súlyos büntetés terhe mellett neki megengedik, — ellentétben a bűnözővel, aki éppen azért bűnöző, mert céljai elérésére használt eszközei és eljárásának módzatai törvénytápra nem tehetnek.

Azt mondhatjuk, hogy a haderők harcában mindkét részen szabad elhatározású és szabad cselekvőképességű felek állanak egymással szemben, míg a közbiztonságot vívott harcban a csendőr elhatározása és cselekvése kötött, a bűnösre azonban szabad, azaz a közbiztonsági harcban a csendőr a bűnözővel szemben hátrányos helyzetben van.

Mint hogy azonban a csendőrnek kötelessége a bűnözők leküzdése és ebben sikert csak akkor érhet el, ha a bűnözővel szemben fölényt vívott ki magának, a hátrányos helyzetnek ellönyössé változtatására minden megengedett eszközt és módot — ezek között a meglepetés lengyüggő, ellenálthatatlan erejét is, — fel kell használnia.

Úgyes járőrök a meglepetést már eddig is többször és igen eredményesen alkalmazták, aminek illusztrálására két oly megtörtént esetet ismertetek, amelyekben a meglepetés fontosabb elemeit felismerhetjük.

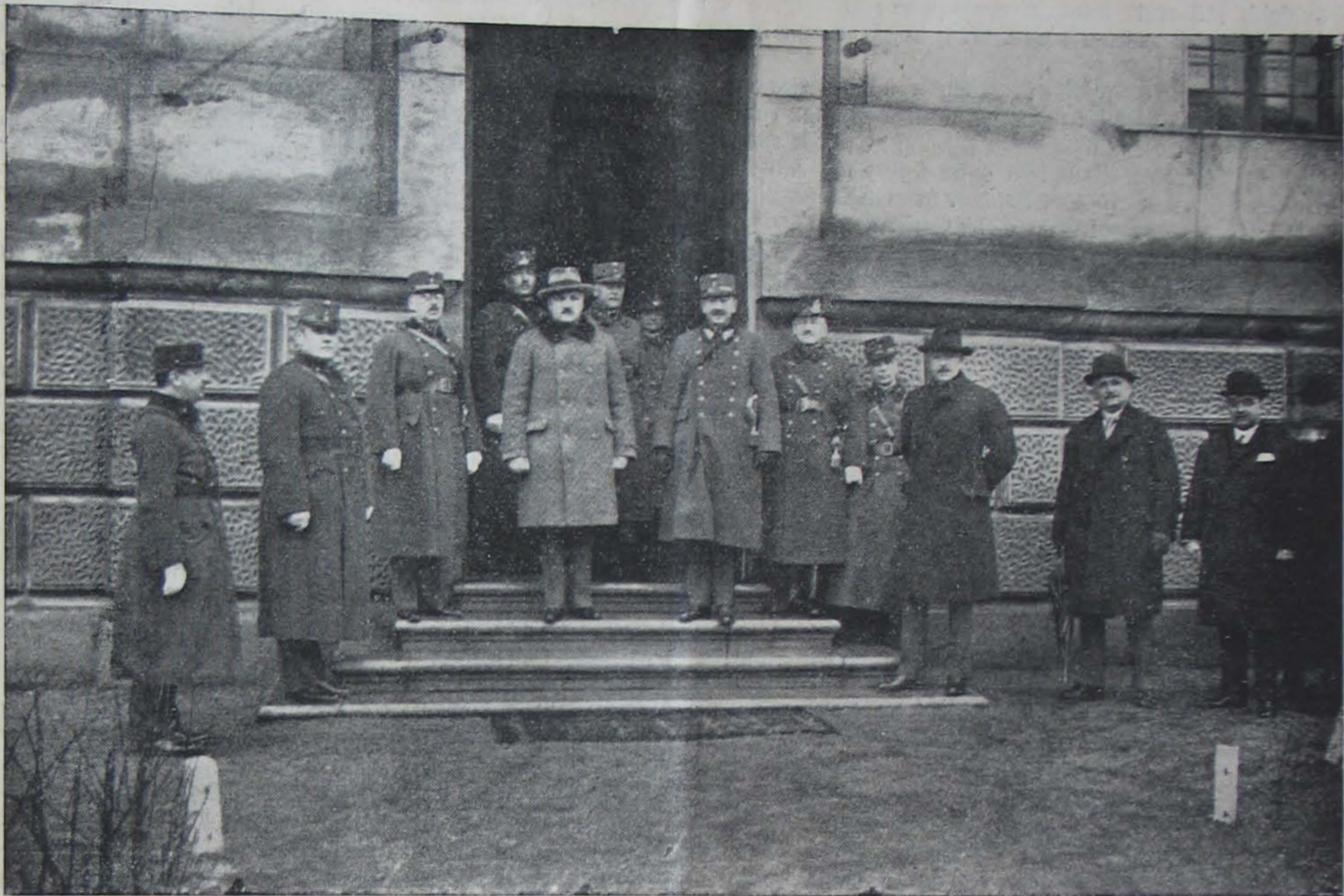
Lépünk vissza a csendőrség múltjába 41 esztendővel. 1886-ban vagyunk, amely évben Bács-Bodrog vármegyében fegyveres rablóbandák tartják rettegésben a lakosságot. Szabadka és Zombor környékén 4 fegyveres rabszökevényből és több csavargóból álló banda gyilkol, rabol, fosztogat.

A bajnoki őrs 4 főből álló járőre 1886 július 8-án a pacséri szőlők portyázása közben arról értesül, hogy az onnan körülbelül 1000 lépésre fekvő utszéli korcsmában csavargók tartózkodnak.

A csavargók a fegyveres rablóbanda tagjai lehetnek, számuk ismeretlen. Itt az alkalom, hogy a bandát hatalmatlanná tegyük, valószínű azonban, hogy nem tartózkodnak sokáig a korcsmában, ezért sietnünk kell. Ők is számolnak a csendőrök esetleges megjelenésével s ez ellen minden valószínűség szerint őrszemek felállításával védekeznek. Ha az őrszemek a járőr közeledését észreveszik, a bandát felriasztják s az vagy ellentáll, ami nagy veszteséggel járhat; vagy elmenekül s akkor tovább üzi gaztetteit. Rajtaütés hozhatna csak sok áldozat nélküli biztos eredményt, de ehhez a korcsmát rejtőzve kell megközelíteni. A járőr éppen a rejtett megközelítésre legalkalmasabb terepvonal kiválasztásával teglalkozott, amikor a mellettük vezető uton, egy a korcsma irányába haladó szénával megrakott szekeret látnak közeledni. A járőr azonnal felismeri, hogy célja elérésében a szénás szekérnek nagy hasznát veheti, mert abban elrejtőzve, az örök figyelmét elkerülheti, észrevétlenül és gyorsan juthat a korcsmához. A kocsis ismert, megbízható ember, árulásától nem kell tartani.

A járőr elhatározása: A járőr a szénásszeker felhasználásával rajtaüt a korcsmában lévő csavargókra és azokat elűgja.

A járőr terve: A járőr elrejtőzik a kocsin a szénában. a kocsi a legsebesebb ütemben a korcsmához

Képek a szombathelyi őrsparancsnokképző tanfolyam vizsgájáról. A belügyminiszter távozik az iskola épületéből.

haitat. Ott a járőr a korcsmát körülveszi s a tegyveres csavargókat rajtaütéssel elfogja.

Végrehajtás: A járőrvezető a kocsira szállás előtt elosztotta a szerepeket: ki, hol, a korcsma mely kiérátál fogja elzárni es ki megy be a korcsmába. A járőrvezető meghagyja a járőr tagjainak, hogy a széna hezagain át utközben is figyeljenek, megjelöli, hogy ki, mely irányba figyeljen. Ezután a járőr a szőlőben levő gyümölcsfák mögött rejtőzve a kocsira száll s a szénába beburkolja magát. A kocsi sebességetében hajtani kezd s a pár percnyi utazás után a korcsmához érve megáll. A járőr tagjai gyorsan leugranak, a kocsit tovább küldik, körülveszik a korcsmát, két csendőr beront a korcsmaudvarra s az ott éppen a lovakat abrakoló csavargókra rohan. A rablók vezere pisztollyal löv, de nagy zavarodottságában leadott lövései nem találnak. A járőr az egyik rablót eltogja, a másikat agyonlöv, a harmadik elmenekül.

A harc befejezése után derült ki, hogy a rablók meglepetésükben puskáikat és lőszerüket kézbe nem vehettek, s így érdemleges ellenállást nem is fejthettek ki, pedig az udvaron lévő kocsijukban bőséges mennyiségű fegyver és lőszer hevert.

Elvitathatatlan, hogy ezen esetben a járőr a veszteség nélkül elért igen szép eredményt csupán a leleményesen megválasztott és sikeresen végrehajtott meglepetésnek köszönhető.

A sikeres meglepetésnek több feltétele van, amelyek teljesítésének elmulasztása esetén a várt eredmény nem fog bekövetkezni, sőt vállalkozásunk a legsúlyosabb kudarccal végződhetik.

A sikeres meglepetésnek egyik alapkövetelménye: a titoktartás. Erre azért van szükség, mert az, akit meglepni szándékozunk, terveinkről értesülve kitérhet előlünk, azaz megváltoztathatja azt a helyzetét, amelyre mi a meglepetés tervét alapítottuk. Sőt, ha az ellenfél terveinkről pontos tájékozódást szerezhet, azt arra is felhasználhatja, hogy számukra kelepécét készít elő.

Az előbb ismertetett esetben például, ha a csavargók a korcsmából megláthatták volna a csendőröknek a kocsit szénájában való elrejtőzését, elmenekülhettek volna, vagy a korcsmában, avagy annak közelében lefegyverezést foglaltva, a csendőröket rajtaütésszerű támadással meglephetnék és megsemmisíthetnék volna.

Az ilyen visszavágó meglepetés ellen még az egyébként leggondosabb titoktartás mellett is csak úgy védekezhetünk, ha meglepni szándékolt ellenfelünket a meglepetés végrehajtásának elhatározásától egészen a meglepetés befejezéséig állandóan a legéberebb figyelmünk alatt tartjuk.

Példánkban a járőr e részben is helyesen ismertette az eshetőségeket; ezért intézkedett a járőrvezető arra, hogy a járőr tagjai még a kocsiról is figyeljenek a széna hezagain át.

A sikeres meglepetésnek másik alapvetése: a gyorsaság, mert ha az ellenfél nem is értesült a mi terveinkről — azaz azoktól függetlenül —, tovább haladhat az önmaga tervezte úton, helyzetét megváltoztathatja, sőt miatti egy későbbi időpontban, nem találhatjuk őt meg a meglepetés számára legkedvezőbb helyzetben.

A járőr a gyorsaság követelményeinek is megfelelt, mert a szénásszekér felhasználásával a helyzetadat leg-

rövidebb idő alatt jutott a meglepetés színhelyére s a rabjoknak nem maradt idejük arra, hogy utjukat esetleg folytathassák.

A meglepetés nyujtoita előnyök kihasználásával a járőr a csavargók fölött fölénybe jutott: magához ragadta a kezdeményezést, ami azt jelenti, hogy a járőr rákényszerítette akarata ellenfelére s nem pedig a járőr volt kénytelen a csavargók akarata szerint cselekedni. A meglepetésnek a zavarkeltésen, félelemgerjesztésen kívül még az a felbecsülhetetlen előnye is van, hogy segítségével magunkhoz ragadhajuk a kezdeményezést, melyet a bűnözők a mi akaratainktól függő helyzetbe hozhatjuk, amivel a saját szándékunk megvalósítása előtt sok, esetleg súlyos akadályt elháríthatunk.

Az előbbi esetben a járőr a meglepetést veszedelmes gonoszlelő elfogására alkalmazta sikeresen, magam is szem- és fültanuja voltam azonban egy olyan nyomozásnak is, melynek folyamán a járőr a tettest meglepetés segítségével derítette ki.

Gyakorlati próbaszolgálatom alatt egyik napon 8 óra tájban »A« panaszos — cseléd — az örsön jelenti, hogy feleségét az örsállomástól 3 km. távolságra fekvő »Z« pusztán ismeretlen tettes tegnap este, miközben felelősége a cselédek istállójából a tejet hazafelé vitte, — fejbevágta, sértett eszméletlen állapotban lakásán fekszik, orvos még nem volt nála.

Az örsparancsnok egy csendőrt az orvos lakására küldött azon kérelemmel, hogy menne ki azonnal »Z« pusztára, vizsgálná meg sértettet, mert a nyomozásnál orvos szakvéleményre feltétlenül szükség lesz. A nyomozó járőr 9 órakor a sérteti lakásán várja az orvost.

Még mielőtt az örsparancsnok és egy csendőrből álló nyomozó járőr — melyhez én is csatlakoztam — utbahajdulni volna, vettük az orvos válaszát, mely szerint 6 órakor ő is a sértett lakásán lesz.

Utközben a járőrvezető a helyzetet mérlegelte. Nagyon jól ismerte »Z« puszta helyi és személyi viszonyait, tudta, hogy a sértett igen szegény asszony s így nem valószínű, hogy valaki rablás szándékai őt megtámadta volna. Azt is tudta azonban, hogy sértett egy idő óta nem él jó viszonyban urával, az asszonnak pár hónap óta »B« erősen udvarol, de »B« azelőtt »C«-nével folytatott viszonyt.

A járőr közben sértett lakására érkezik, aki már eszméletre tért s a járőr kérdéseire előadja, hogy nincs gyanuja senkire sem, csak arra emlékszik, hogy tegnap este maga mögött hallotta valakinek futással okozott lepteinek zaját, a közeledő kilétét azonban, a sötétben nem állapíthatta meg. Hátul a fején egy ütést érzett, az azután történekről azonban mit sem tud. Tagadja, hogy »B« neki udvarolna. A tettes nem vett el tőle semmit sem. A sötétség miatt az esetnek tanuja sem volt.

Az orvos is megérkezett, aki a sértett megvizsgálása után közölte a járőrrel, hogy sértettet a támadás hátulról érte, a sebhely alakjából megítélhetően a sérülést baltáival okozták, amely a koponyacsontot is súlyosan megsértette. A gyógyulás 20 napnál tovább fog tartani, azonban a sértett előreláthatólag teljes munkaképességét vissza fogja nyerni.

A helyzet további megítélése: A sértett előadása tisztázza, hogy rablás nem lehetett a támadás célja, de úgy a sértett, mint az orvos véleménye megállapítja, hogy orvtámadás történt. Ez csak bosszúállás lehet. Kinek volt azonban oka a bosszúállásra? Lehet, hogy »C«-nének! De van-e annak baltája? A járőrvezető látta már »C«-né, amidőn az fát aprította.

Visszaidézte emlékezetébe a balta nagyságát és alakját; összehasonlította a sértett fején látott tátongó sebbel s ennek alapján megérlelődött azon gyanúja, hogy a tettes csak »C«-né lehet. Ha azonban »C«-né valóban a tettes, a szokásos eljárás mellett nincs kilátás eredményre, mert tanu nincs, »C«-né biztosan tagadni fog, az egyetlen bűnjelet, a baltát, pedig »C«-né eltüntethette, vagy lemoshatta.

Elhatározás: »C«-nél meglepetés útján kell beismerésre bírni.

Terv: A járőr a pusztát elhagyja, de oda rejtett úton visszatér s csak közvetlenül »C«-né házához fog előbukkanni, oda bemegy és azonnal a balta előadására fogja felszólítani.

Végrehajtás: A járőr — mintha dolgát vegezte volna — elhagyta a pusztát. Egy facsoport mögött azonban visszafordult és egy a pusztáról be nem látható úton »C«-né házához közeledett. Utközben egy ismerős polgári egyént mint tanul maga mellé vett, azonban azt is teljes rejtőzésre utasította. A járőr »C«-né házához érkezett, a járőrvezető benyitotta az ajtót és azt mondotta: »C«-né! Hol van a balta, mellyel »B«-né fejbevágta? »C«-ne zavarba jött, felkapta a konyha sarkában álló baltát s »Itt van« szavakkal átadta a járőrvezetőnek.

A baltáról »C«-né már lemosta a vért, de a szakavatott járőrvezető mégis azonnal megtalált egy parányi vérfoltot a balta és a nyél közötti hézagban. A bűnjelet a járőr kezében volt, »C«-né most már töredelmesen beismerte tettét; a meglepetés segítségével a szerelemrített bosszúállásáról a járőr gyorsan lerántotta a leplet.

Ebben a meglepetésben is felismerhetők a meglepetés már ismert kellékei: a titoktartás és a gyorsaság, melyekhez egy új alkatelem járul: az ellenfél megtévesztése.

A megtévesztésre szükség volt azért, mert »C«-né láthatta, hogy a járőr a pusztán van, ottartózkodásának célját is sejtethette vele büntudata s így a járőrnek nála való megjelenése nem hatott volna rá meglepetésként, emiatt ily módon a járőr célját — a tettes beismerése birását — nem érthette volna el. A titoktartást a járőr rejtőzve való visszatérése, a gyorsaságot pedig az azonnali cselekvés szolgálta.

A megelőző szolgálatban a titoktartás abban áll, hogy az arra illetéktelenek sohase tudhassák, hogy az örs legénységéből ki van vagy ki nincs szolgálatban, mikor, hova, merre, mily erős járőrök mennek, mi azoknak a feladata, kiket tart az örs megfigyelés alatt, ki ellen nyomoz, kit gyanúsít valamely bűncselekmény elkövetésével, milyen ügyben nyomoz, milyen eredménnyel, mit szándékozik tenni, stb., stb. A titoktartás célját szolgálja a rejtőzés is, melynek alapja a csendőr lüzetes helyismerete, mert csak annak felhasználásával juthat — szükség esetén azonnal — elhatározásra arra nézve, hogy az örskörlet valamely pontját mely terepvonalon haladva közelítheti meg gyorsan és észrevétlenül.

Azt kérdezzük azonban csendőr bajtársaim, hogy mire való tulajdonképpen a feltűnő, már messziről látható tollas kalap, ha a csendőrnek a rejtőzésre és a titoktartásra a közbiztonsági szolgálatban szüksége van?

Véleményem szerint a kakastollas kalap nem arra való, hogy a tettesek a csendőrt már messziről felismerjék s meglátva azokat, a bűncselekmény végrehajtásától elálljanak. Ha ugyanis a bűnöző egy bűncselekmény végrehajtását elhatározta s annak kivitelére a körülményeket is kedvezőknek találja, eláll ugyan a bűncselekmény véghezvitelétől, ha a csendőrt közeledni látja,

Kulizs Zsigmond VI. kerületbeli tiszthelyettes a szombathelyi őrsparancsnokképző tanfolyamon 152 hallgató közül első lett.

azonban gonosz szándéka el, követel s a bűnözés megis csak megtörténik, mihelyt a csendőrök tovább mentek.

Kerdek azonban, hogy nem jobb-e egy oly eljárás, amely mellett a bűnöző nem láthatja meg már messziről a csendőrt, sohasem tudhatja, hogy a csendőr mikor és hol tűnik fel talán ott és abban a pillanatban, ahol és amikor a bűnöző éppen valamely bűncselekményt akar elkövetni. Ugy vélem, hogy az utóbbi módszer a megelőző szolgálatban több eredménnyel kecsegtet, mert a bűnözőt állandó bizonytalanságban tartja s annak a csendőr rajtaütésétől mindenkor és mindenhol félnie kell.

A kakastollas kalapnak — meggyőződésem szerint — az a hivatala, hogy a csendőrt a meglepett bűnöző és mindenki előtt, akivel szemben a csendőr tette, azonnal és kétségtelenül felismerhetővé tegye és mint a törvény, igazság és társadalmi rend élő erejének a jelképe, mindenkit feltétlen engedelmességre kényszerítsen.

A gyorsaságot a közbiztonsági szolgálatban alkalmazott meglepetéseknél a helyzet gyors megitelese, gyors elhatározás, s a kivitelre alkalmas eszközök és módok leleményes megválasztása és azoknak ügyes felhasználása mozdítják elő.

A megtévesztés a megelőző szolgálatban például oly módon is alkalmazható, hogy a járőr a már leportyázott tereptárgyra különböző irányokból újból visszatev s a portyázásra, az egyes tereptárgyak megközelítésére használt ut- és terepvonalakat, a leportyázás idejét, az egyes tereptárgyaknál eltöltött idő tartamát rendszeresen változtatja.

A meglepetéseknek a csendőrségi közbiztonsági szolgálatban való bőveges felhasználása segítségével a lakosságban azon hitet kelthetnénk, hogy a csendőr mindenkor és mindenütt jelen van. Ez lenne a legkedvezőbb helyzet a társadalmi rend biztonságának érdekében.

Portyázás.

Nemrégiben utcai tüntetést rendeztek a Népszava kiadóhivatala előtt. A rendőrség — mert az egyszerű felszólítás eredménytelen maradt — kénytelen volt rohammal szétkergetni a tüntetőket. A rendőrattaknak volt egy sebesültje is, kit a mentők kórházba szállítottak. Másnap azután egyes újságokban oly cikkek láttak napvilágot, melyek szerint a rendőrség »brutális módon gázolt bele a népbe« — »a rendőrség beavatkozása túlkorai volt« stb., stb. Ami a »brutális« beavatkozást illeti, arra rácsófol az a tény, hogy egy sebesülésen kívül senkinek baja nem történt. A »túlkorai beavatkozásról« már többet lehet beszélni. Csakugyan igazuk lehet egyeseknek, — talán lehetett volna még öt percet — egy órát, sőt talán még kettőt is várni. Hadd nőjön meg a tömeg, Hadd gyűljön össze háromszáz ember helyett háromezer. Várni addig, amíg a kard már nem elegendő, amikor puskát, géppuskákat kell megszólaltatni. Bécs mintájára. Bécsben nem siettek attackozni a tömeget. Bámulatossá turelemmel várt a rendőrség. Eredmény: leégett épületek, milliárdokra rugó kár, több száz halott és sebesült. Hiszen igaz, hogy ilyen eseményekről szenzációs riportokat lehet írni, de inkább maradjanak el ezek az érdekes újsághírek és írják csak inkább továbbra is a humanizmus lelkes barátai, hogy a beavatkozás »túlkorai« volt.

*

Szocialisták és bolsevisták. Németországban erősen megkülönböztetik a szocialistákat a bolsevistáktól. Nálunk azonban nap-nap mellett röpködnek a parlamentben és az újságokban olyan jelzők a szocialista képviselők padjai felé, melyek amellet tanuskodnak, hogy itt vajmi kevés megkülönböztetésben van részük. Egyesek egészen természetesnek találják, hogy szocialistát, bolsevistát egy kalap alá vonjanak, — a szocialisták pedig felháborodva tiltakoznak ez ellen. Hol itt a hiba? Kinek van igaza? Ugy hisszük, mindkét részen van egy kis igazság is, valami hiba is. Hogy a szocialistákat nem lehet csak úgy egyszerűen a bolsevistákkal egy sorba sorolni, arra meggyőző erejű bizonyítékokkal szolgált a háború utáni, tulnyomórészt szocialistákból álló német kormány, amikor a legnehezebb körülmények között igen véres utcai harcokat kellett a német kommunistákkal vívnia. Ki ne emlékeznék a németországi Spartakusokra? Heteken át cikkeseredett barrikádharcok folytak Berlin utcáin, melyekben kivették részüket a legmodernebb harceszközök: a lángszórók, repülőgépek és páncélautók is. Noske hadügyminiszter irányította ezeket a harcokat Liebknechtet — Kun Bélát. Németországban eszükbe sem jutott Noske azt a helyet töltötte be Németországban, mint nálunk az ugyancsak szocialista Böhm Vilmos. De amíg Noske tétovázás nélkül nekiment a társadalmi békét veszélyeztető Liebknechtéknek és leverte őket, — addig Böhm Vilmos a legcsekélyebb ellenállás megkísérlése nélkül keblére ölelte a magyarországi Liebknechtet — Kun Bélát. Németországban eszükbe sem jut a jobboldali pártoknak odakiabálni a szociáldemokraták felé, hogy: »menjenek Oroszországba, oda valók!« — viszont nálunk nem lehet tulságosan csodálkozni, ha ilyesfajta közbekiáltásokat hallunk vagy olvasunk. Mert a német ember a Noske mértékével méri a szocializmust, mi meg a Böhm Vilmoséval.

*

Litvánia magának követeli Vilnát azon a joggal, hogy évszázadokkal ezelőtt Vilna volt Litvánia fővárosa. Nem hajlandó Lengyelországnak azon érvelését respektálni, hogy Vilna lakossága csaknem 100 százalékgig lengyel. A kérdés felett a népszövetség dönt. Bennünket, magyarokat, csak azért érdekel közelebb-ről a lengyel-litván viszály, mert tucatszámra vannak elszakított területeken oly városaink, melyekhez nemcsak ezer éves történelmi jogaink vannak, de amelyeknek lakossága is túlnyomórészt magyar. Ha a népszövetség érdemesnek tartja, hogy pusztán történelmi jogok alapján foglalkozzék Vilnával, melynek lakossága bebizonyíthatóan szinlengyel, mennyivel igazságosabb, méltányosabb volna ha Nagyvárad, Kassa, Pozsony meg a többi városaink kerülnének végre a genfi tanácskozó asztal elé. Valamennyihez ezer éves kötelék fűz, tehát szorosabb és régebbi mint Litvániához Vilnát, de ezenfelül, ha a lakosság nyelvét nézzük, Nagyváradon csak akkor látunk románt, ha Bukarestből és Jassyból román diákok érkeznek oda kulturát terjeszteni, — Kassa magyarabb mint Budapest, Rimaszombat olyan magyar mint Debrecen, Pozsonyban meg királyainkat koronáztuk annak idején. Vilna csak egy van. Nagyvárad sok. Azt hiszem ez a bajunk. Egy Vilna elintézése sokkal kevesebb gondot ad a népszövetségnek, mint a sok Nagyváradé. De mert mindennek kell, hogy valami elintézési formája legyen, — Vilnát elintézik úgy, hogy a komoly tanácskozó asztal mellé ülnek és keresik az igazságot, minket pedig egyelőre elintézik azzal, hogy elégedetlenkedő, izgága nép vagyunk. Csak aztán a végén magunk is rá ne jöjjünk, hogy tényleg jobb lesz, ha azzá válunk.

*

Pilsudszky marsallt Genfben — mint már az ily alkalmakkor szokás — üdvözlő beszédekkel és virágcsokorral fogadták. A hosszubajuszu tábornagy, aki egyben Lengyelország miniszterelnöke, láthatólag türelmetlenül hallgatta végig ezeket a beszédeket és csak egy rövid »merci« volt a válasza. A csokrot pedig olyan mozdulattal dobta be autója belsejébe, mint ahogy végigszívott cigarettacsutkákat szokás. — »Borzasztó nyers, goromba ember lehet ez a marcona lengyel tábornok« — mondták az autóját körülálló kíváncsiskodók. Hát ez alighanem így is van. Mi azonban portyázás közben azt véljük felfedezni, hogy Pilsudszky nyers viselkedésének csak tapsolni lehet és nem ártana, ha ebből a kis genfi intermezzóból leszürnék a tanulságokat azok, kik rajongói az ünneplésnek, az ünnepeltetésnek és általában a külsőségeknek. Végre is Pilsudszky marsall azért jött Genfbe, hogy egy igen-igen fontos kérdésben tárgyaljon, mely esetleg háborút eredményezhet, nem pedig, hogy frázisokkal teli terjengős beszédeket hallgasson végig. Pilsudszky nem mondta, de a rövid »merci« és a virágcsokornak kissé gyengédtelen kezelése magyarra lefordítva kb. ezt jelentik: »Hagyjátok nekem békét ezzel a sok üres csacsogással, fontos dolgaim vannak, minden perc drága. A csokrot pedig, ha már nekem szántátok, elfogadom, de ne kívánjátok, hogy az orrom alá tartsam és szagolgassam azokat, mert az orrom puszkaporhoz van szokva és érzéketlen a diszkrét virágillatok iránt. A beszédeket és virágokat hagyjátok inkább a névestékre és a disznótoros vacsorákra. — »Merci«.

Figyelő.

A szombathelyi országos őrsparancsnokképző tanfolyam első vizsgája.

A múlt hónap 22-én számyra bocsájtotta a szombathelyi őrsparancsnokképző iskola első tanfolyamát: 152 tudásban, erőlköcsben és hitben megerősített derék magyar csendőr-tiszthelyettest.

Nyolc hónap kemény munkájában a tanfolyam minden lehető elkövetett, hogy a haladó élet minden követelményének megfelelő ismeretekkel rendelkező s a testület büszkeségére való bajtársakat neveljen. Az utóbbi el van érve. Büszkék lehetünk bajtársainkra, akik nyolc hónap minden órájában hitet tettek példátlan szorgalmukról, vas csendőrfegyelmükéről, tántoríthatatlan becsületükről és lángoló hazaszeretetükről.

Szinte megható, egyben felemelő volt azt a szorgalmat, azt a szívós erőfeszítést nézni, melyet a hallgatók nap-nap után kifejtettek. Magaviseletük is dicséretesen példás volt. Nyolc hónap alatt egyetlen fenyítés sem fordult elő, mert arra egyikük sem adott okot.

Ők immár kipróbáltattak; mehetnek, rájuk már biztosan számíthat és nyugodtan rakhatja súlyos terheit a szegény csonka haza.

Az első tétel: a modern kor követelményeinek megfelelő ismeretek? Azt is magukkal viszik, bár tudjuk, hogy a téren még sok van hátra, de ami ebből a mai viszonyok között megadható volt, az megadatott.

A felsőség teljes mértékben kifejezésre juttatta a tanfolyam országos fontosságát. A tanfolyam az első vizsgáját s ezzel az egész testületet dr. Scitovszky Béla belügyminiszter ur Önagyméltósága személyes jelenlétével tisztelte meg. Rajta kívül még nagyszámu előkelőség utazott le Budapestről a vizsgára. Megjelentek: *Álgya Pap Sándor* altb., honv. min. áll. titkár, *Száhlender Béla* altb., a m. kir. csendőrség felügyelője, *Vay Kázmér* dr. miniszteri tanácsos, a belügyminisztérium rendőri főosztályának főnöke, *Fischer József* ezredes, a Büm. VI. c) osztályának vezetője, *Schönherr Károly* ezredes a Büm. VI. b) osztályának vezetője, *Klemm László* ezredes, *Pokoly Lajos* min. tanácsos, stb. stb.

A szombathelyi előkelőségek közül résztvettek a vizsgán: *vitéz Kovács Aladár* altb., vdd. pk., *Tarányi Ferenc* dr. főispán, *Horváth Kálmán* dr. alispán, *Náray-Szabó Jenő* dr. a törvényszék elnöke, *Fejérpataky László* dr. az ügyészség elnöke, *Kiskos István* polgármester, *Ferenczy Tibor* rendőrkerületi főkapitány, *Sartory Elemér* ezredes, vámörkerületi parancsnok helyettes, *Hinbeck Károly* ezredes, vezérkari főnök.

9 órakor az oktató tisztikar az iskolaépület folyosóján várta Belügyminiszter Ur Önagyméltósága és a vizsgán résztvevő előkelőségek érkezését, s miután a kerület vezetésével megbízott Szvoboda Rezső ezredes ur a tisztikart bemutatta, kezdetét vette a vizsga.

A vizsgázók biztos tudással és nyugodtsággal feleltek meg a kérdésekre, ami az előkelő hallgatóságra láthatólag is megiepő hatást gyakorolt. Belügyminiszter ur Önagyméltósága is több szakszerű kérdést tett fel, melyekre a vizsgázók ugyancsak biztos, alapos tudásukat bizonyító feleleteket adtak.

Az elméleti vizsgák befejeztével a laktanya előtti téren a tanfolyam raj-, szakasz- és századgyakorlatokat mutatott be, majd a felállított zászlóalj előtt Szvoboda Rezső ezredes kihirdette az eredményt, előszólitotta a tanfolyamot legjobban végzett 5 hallgatót és közölte Belügyminiszter ur rendelkezését, mely szerint a hallgatók 1927. december 1-ével tiszthelyettesekké léptették elő.

Ezután Belügyminiszter ur Önagyméltósága a levizsgázottakhoz nagyhatásu beszédet intézett.

— Elsőnek én gratulálok Önöknek tiszthelyettesi előlép-

tetésükhöz — mondotta többek között Ónagyméltósága. — Most, hogy kimennek az örsökre, az örsök lámpáival világításnak be a magyar sötétségbe. Vigyék ki oda s a nemzet boldogítására használják fel, amit itt tanultak. Legyenek igazi hazafiak, a kötelességteljesítésben fáradhatatlanok, legyenek becsületesek, férfiak, védiék meg az állampolgárok életét, vagyionát, őrizzék meg a csendet! Ilyennek kell a jó csendőrnek lennie! Mert a nagy magyar álom csak akkor teljesül, ha teljesítik kötelességüket.

Belügyminiszter ur zárószavai után a zászlóalj díszmenetben vonult el s megdobbant utoljára a novemberi lucskos, sáros föld az első tanfolyamot elvégzett keménykötésű, kemény nézésű 152 csendőr edzett lábai alatt.

Végül Belügyminiszter ur Ónagyméltósága a kerület vezető Szvoboda Rezső ezredes útján teljes elismerését fejezte ki az elért eredmény felett az oktató tisztikarnak és reményét fejezte ki afölött, hogy a többi tanfolyam is hasonló szellemben és eredménnyel látja el országosan fontos feladatát.

Itt említjük meg, hogy az örsparancsnokképzőtanfolyamot a következő hallgatók végezték el kitűnő eredménnyel (a római számok az állományilletékes kerület számát jelzik): 1. Kulizs Zsigmond VI., 2. Deák András I., 3. Fegyver Árpád IV., 4. Solti Dezső II., 5. Harvilla Ferenc II., 6. Vitéz Váczi János VI., 7. Sassi Lajos I., 8. Értékes Bálint V., 9. Vitéz Balogh Ferenc II., 10. Horász József VII., 11. Farkas Mihály IV., 12. Nánási Károly I., 13. Szöllösi József I., 14. Pintér Sándor III., 15. Gnant Vendel VI., 16. Karap Ferenc IV., 17. Vitéz Kovács Dénes III., 18. Untermayer József II., 19. Hadnagy Ádám II., 20. Szöcs József IV., 21. Barna János VI., 22. Bezzeg István III., és 23. Társi Lajos VII. kerületbeli tisztihelyettesek.

Viz Máté th. örsparancsnok levele unokaöccséhez Persze Lőrincz csendőrhöz.

Kedves Öcsém!

Megkaptam kedves leveledet, amelyben gratulálsz a kerületi dicsérő okirathoz. Nagyon köszönöm figyelmedet s kívánom, hogy én is minél hamarabb hasonló helyzetbe kerüljek veled szemben. Irod. leveledben, hogy jól vagy, csak ne lenne olyan unalmas az a falu. Hát édes öcsém, azt is ritka csendőr mondhatja el magáról, hogy unatkozik. — Jelles csendőr lehetsz te, ha még erre is ráérsz! — Minthogy pedig tudom, hogy hol van a kulya eltemelve, megragadom az alkalmat, hogy a te jó édes anyád kérésének eleget tegyek és neveljelek. Mert ő szegény nem birt veled, folyron kódorogtál és sok bosszúságot okoztál neki.

Hát ide figyelj, kedves öcsém, arról az unatkozásról akarok beszélni. — Mi, öreg csendőrök tudjuk, de már a híres görög bölcs: Szokrátesz is megmondta, hogy az unalomnak nem a szórakozás az orvossága. Pedig te, ugy hiszem, ennek vagy híjjával!... Nem a szórakozás az orvossága, mert elsősorban a szórakozás az olyasvalami, mint a fázó embernek a pálinka! Egy darabig felmelegíti, de azután még jobban fázik, tehát többet iszik, azután még jobban lézlik, és a végén, hogy sokat ne beszéljek: — semmiféle mennyiség nem volna elég neki, hogy ne fázzék. — Hát ilyesvalami a szórakozás is az unatkozónak! — Másodsorban tudd meg, kedves öcsém, hogy a szórakozás nem épületes dolog; nem épülsz abból sem testben, sem lélekben. Tudod kinek való a szórakozás?... Annak, akinek rengeteg felesleges ideje van, vagyis, aki nem talál magának munkát, vagyis a naplopónak, vagy pedig annak, aki a munkába már belefáradt és pihenésre van szüksége. — Na, melyik vagy te? Magyar királyi csendőr léledre, azt hiszem, nem mernéd kiengedni a szá-

don, hogy nem találsz magadnak munkát, mert kedves öcsém, sokkal rosszabbak az emberek, akikre neked vigyáznod kell, minsem hogy nem kellene már tanulnod, miképpen kell tájárnani az eszükön. Aztán meg hány éves vagy?... 24?... Hát bizony, mondom neked, hogy egy 24 éves fiatalember, aki 3 éves csendőr, még sokkal tapasztalatlanabb annál, semmint neki naponta öt perc unatkozni való ideje is lehetne! — Szép kis tájasaság is lenne a mi testületünk, ha sok olyan unatkozó fiatal csendőr lenne, mint te vagy — leveled szerint. Vagy talán, ahogy előbb mondtam, belefáradtál volna már a munkába, pihenésre vágysz és ezért unalmas neked az a falu? Kedves öcsém, sokkal többet kíván tőlünk a mi nemes hivatásunk, minthogy nekünk még 50 éves korunkban is zé szabadna fáradnunk. Nem bizony, mert ide erős, kitartó emberek kellencik, mert mi tartjuk vállunkon az állam épületének legfőbb gerendáját s ha mi olyan unatkozó, gyenge legények lennénk, már régen összeomlott volna az a ház, amit hazának hívunk.

Hogy is mondja a mi Szolgálati Utasításunk?... »az államhatalom képviselője, a törvényes rend és belső béke támasza, az ország közbiztonságának és nyugalmanak őre, az állam és nemzet bizalmának letéteményese...« vagyunk. Nem hiszem, kedves öcsém, hogy te, amikor unatkozol, képviselő az államhatalmat, vagy támasza vagy a rendnek és a békének, vagy örködsz a közbiztonságon, vagy pedig ilyenkor helyeznéd beléd a bizalmat. — Na, ugy-e, magad se hiszed!? Pedig csak akkor vagy igazán csendőr, ha mindezenen luzgolkodsz!

Meg is adom én neked az unalmas falu ellen való orvosság receptjét s majd meglátod, ha ezzel élsz, lehet a falu százszor unalmas, te nem fogsz unatkozni. A recepten pedig egyetlen szó áll és az sem latin, tehát elolvashatod, megértheted: »A munka«. Ez az egyetlen orvosság, amellyel megmented magad az unatkozás minden rosszra csábító ördögétől s nemcsak hogy ettől menekülsz meg, hanem a munka által olyan sikereket, eredményeket érsz el, amelyek nem oszlanak el egy rövid félóra alatt, mint a szórakozás örömei. A munka és eredmény által szerzett öröm mindvégig megmarad tulajdonodban és ez az öröm növeli önbizalmadat és önérzetedet, amely tulajdonságokat, ha nagyra fejleszted magadban, nemcsak kiváló csendőr, de kiváló ember is leszel belőled. Elölépsz, megdicsérnek, kineveznek, kitüntetnek... tehát megjelölnek, hogy jó csendőr vagy; a polgári lakosság megbecsül, tiszteletben tart és bizik benned. — Öcsém!... el tudsz te képzelni nagyobb büszkeséget, mint amikor előljáróid azt mondják, hogy kiváló csendőr vagy s hogy téged választanak ki, amikor egy nehezebb dolgot kell elvégezni! Vagy nem szebb dolog-e a lakosság között emelt fejjel járni, mint menekülni a lesajnáló megjegyzések és nézések elől. S mindezt megszerezheted, ha az unalmodat munkával üzöd el. Nemcsak ember leszel, mert a munka nemesít!

Kedves öcsém, jegyezd meg jól nagybátyád és öreg barátai tanácsát s meglátod, hogy derék ember válik belőled. S akkor fogom megtudni, hogy megértetél-e, ha jövő leveledben megírod, hogy miként próbáltál a falu unalma ellen hadakozni.

Szép dolog volt tőled, hogy édesanyjáról is hosszabban írtál leveledben. Bizony, a mai nehéz világban lehet is panaszja szegénynek, de te légy elsősorban azon, hogy könnyítsd helyzetén. Én magam is inni fogok neked és igyekezem rólad a legjobbakat tudósítani.

Kedves öcsém, irjál az örsödről és barátairódról!

Az örsparancsnokodat régebből ismerem, add át neki a következő levelet.

Leveledet várva, ölel nagybátyád:

Viz Máté th.

Persze Lőrincz csendőr válasza nagybátyjának Viz Máté th.-nek.

Kedves Nagybátyám!

Megkaptam hosszú levelét és kétszer is elolvastam, de mert mindjárt nem értem meg, úgy csináltam, hogy először alapvető módon vettem át s azután ismétlem. Így megértettem s köszönöm szépen, hogy oktatni tetszett. Megértettem a pálinkás mondásból is, hogy a szórakozás is olyan. Van itt az örskörletünkben is egy ember; azelőtt gulyás volt, de már elcsapták; az is mindig fázott — azt mondta — s azért ő is mindig pálinkát ivott. Most már nem fázik, de most meg mindig részeg. Én nem akarok ilyen lenni, azért nem is fogok többet unatkozni. A falut meghagyom a falusiaknak, unatkozzanak ők, övük a falu, mi csak vigyázunk rájuk s ha nagyon hangosan unatkoznak, hat közbeleépünk.

Én még inkább tanulom az utasításokat, ugyanis sokszor esz a méreg, mert Vojcsik csendőr mindig jobban felel, pedig még tót is hozzá. A paragrafust is úgy mondja: »paragraf...« Mi meg úgy nevetünk rajta; igaz, hogy csak magunkban, mert a Szeles th. ur nem szereti, ha nevetünk. Azért szeretjük mi Vojcsikot, amiért évődünk vele; ő is szeret minket, hiszen egy hazának egyforma gyermekei vagyunk, magyarok, tótok egyaránt. És az is bizonyos, hogy a tótok mindig jó csendőrök voltak. Azért egyszer a tiszthelyettes ur is nevetett, amikor iskolát tartott és azt kérdezte Vojcsiktól: »Hát maga mit csinál, mint örsparancsnokhelyettes, ha a járőr két órával később vonul be a rendesből?« ...

-- »Felesigemre fogom vonni!«

Na, akkor még a szemét is törülgette a tiszthelyettes ur a nagy nevetéstől.

-- De össze is volt zavarodva Vojcsik úgy, mint az italpapíron a sok írás.

Tudatom továbbá, hogy irtó nagy sár van erre mifelénk. De jó is Nagybátyáméknak a hegyes vidéken, ahol soha sincs sár és úgy sétálhatnak most is, mint mi, ha néhanapján bemegyünk Debrecenbe. De már ezután nem megyek be egyszerűen sem, mert eddig is csak szórakozásból tettem, most már nem: szórakozom.

Tetszett írni levelemben, hogy irjak az örsömről, bajtársainról stb.

Nyolcan vagyunk az örsön, meg a th. ur. Csendőrök négyen vagyunk: Vojcsik, Szélpál, Kovács meg én. Jó fiuk mind, szeretjük is egymást, bajtársiasan.

Vojcsikról már irtam. Ő a legidősebb köztünk. Nagyon jó fiú ő is, de sok figurás dolgot művel, pedig nem is akarja szegény. A multkor is majd meghaltunk, annyit kacagtunk rajta. — El is mondom:

Szól a telefon; köiülnézünk, hát csak négyen vagyunk a szobában. Mondom Vojcsiknak: — Menj te! Te vagy a legidősebb! Dünnyögött is, de egyikünk sem mozdult, így hát ő ment és telefonált:

-- Haló!... Haló!... Ki beszéljen?...

— Igen is!... Igen is!...

És közben egy nagyot hajol a telefon előtt, de akkorát, hogy beleverte a homlokát a kagylóba kegyetlenül. Mi persze ékeletlenül nevetni kezdtünk, ő meg a kezét a homlokán tartva, fojtott keserőséggel végignézett rajtunk és elrohant a liurért. Szélpál az úgy nevetett, hogy úgy járt a mellén a jelszipzsínór bojtja, mint a cséplőgépen az a két golyó. Még most is nevetek rajta, akkor is alig tudtuk abbahagyni, Szélpál meg kiszaladt a bőröndös-kamrába a th. ur elöl.

Hát a prelátus ur beszélt, az előtt hajolt akkorát a Vojcsik.

Ez a Szélpál csendőr különben igen szeret mókás dolgokat csinálni. Van neki egy harmonikája, azon játszik mindenféle bolondságot és énekel hozzá. Az is a multkor tör-

lét, hogy amint megvacsoráztunk, beszélgettünk. Egyszer csak azt mondja Kakas törzsörmeister urnak: »Törzs ur, tudok egy jó nótát!« ... Azt mondja rá a törzs ur: — No halljuk!

El is kezdett játszani valami nótát. Egy darabig csak s immeljeli s aztán elkezd énekelni:

Jaj, de nagyon sáros ez a gyalogút,
Jaj, de nehéz ez a drága, kicsi Szut.
De én azért nem ijedek meg tőle;
Meg nem szököm majd a szemlén előle.

Az éjszaka, kis Angyalom, álmomba,
Csüsz.-t vittem a félegyházi malomba;
Megöröltem, megsütöttem, megettem,
S belőle a vizsgát mindjárt leettem.

Meg aztán valami pesti tingli-tangli nótát is, hogy
Lesz Maga Szut. is az anyém,
Csak az anyém, pedig kemény!
Vagyok azért ám olyan legény,
Hogy a fejembe gyűröm én.
De... lesz Maga Csüsz. is az anyém,
Szut. az anyém, Csüsz. az anyém!

És még úgy illegetett is hozzá! — Nagy nevetés támadt ebből is, gurultunk össze-vissza. Még Vojcsik is úgy rázkódott, mint a maradék kocsonya a tálban. — Ahogy már mi is kezdtük dalárdában énekelni, kinyilik az ajtó és ott áll a küszöbön Szeles th. ur... Nosza elhallgattunk! Kisült aztán, hogy már elejétől hallgatta az új nótát, bizonyosan nevetett is rajta odakint, de aztán azt mondta Szélpálnak, hogy megjöhett volna már az esze.

No az igaz is, mert egyszer állhat majd az ajtóban a százados ur is és az majd elrántja Szélpál nótáját harmónika nélkül, de a Szut.-tal meg a Csüsz.-szel.

Most már befejezem levelembet, mert Vojcsik mérgeskedik, hogy nem oltom el a lámpát.

Kovácsról legközelebb írok, ha megengedi, kedves Nagybátyám.

Jó egészséget kívánok az egész családnak és alázatosan üdvözli szerető unokaöccse:

Persze Lőrincz gy. csendőr.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Egy bérgyilkosság kiderítése.

Írta: HUSI LAJOS tiszthelyettes (Komádi).

1920 december hó 31-én délelőtt 9 órakor Szabolcs vármegye Nyirkarász és Rohod községek közötti útvonalon mindkét községtől négy és fél kilométer távolságban a rohodi malomba igyekvő Kalmár Albert nyirkarászi lakos az út árkában egy ismeretlen férfi hullát talált. Rohod községben jelentést tett a községi birónak, ki az esetről az illetékes nyirmadai örsöt értesítette. A nyirmadai örs járőre a községi biróval a helyszínre ment s a biró a hullában szomszédját, Ujlaki Józsefet ismerte fel. A hullán levő kabáton és begombolt mellényen látszott, hogy erőszakkal felszaggatták, amit a kiszakított gomblyukak bizonyítottak. Fején ütés, nyakán és hátsán szurási sebek látszottak. A nyakában volt pénzes-zacskó zsinege el volt vágva és az elvágott zsineg darabja a pénzes zacskóval együtt hiányzott. Járőr a hulla közelében nyomokat nem talált. A meggyilkolt feje kicsi vértócsában fektült. A hulla közelében egy 185 cm hosszú és 8 cm átmérőjű akácfa-dorong, a meggyilkolt kalapja és sétatálcája hevert. A hulla közelében nem találtak senkit s így a bűncselekményre nézve senkitől sem lehetett felvilágosítást kapni.

Karácsonyest a budapesti őrsön.

Az időközben értesített Ujlaki Józsefné, a meggyilkolt neje, a helyszínre érkezve a meggyilkoltban férjére ismert és a szörnyű látványtól elájult. Midőn magához tért, elmondotta a járőrnek, hogy férje aznap hajnalban 2 órakor indult el hazulról azon szándékkal, hogy a közelmúltban vásárolt 25 hold föld után az átruházási illetéket a kisvárdai állampénztárnál befizesse. Ecélből 18000 koronát vitt magával, mely a nyakában volt egy pénzeszacskóba bekötve. Miután ez a pénzeszacskó a hullá nyakáról hiányzott, minden valószínűség szerint rablógyilkosság történt. Elmondotta, hogy férje ünneplőruhát öltött és mert a 19 kilométer utat Kisvárdáig gyalog szándékozott megtenni, kabátja zsebeibe pogácsát tett. A kabát zsebeiben 10 darab pogácsát csakugyan meg is talált a járőr. Ujlakiné elmondotta még, hogy férje a mondott időben egyedül indult el hazulról s habár haragosuk nem volt, de mert férje pénzes ember hírében állt, valaki megleshetette és rablógyilkosságnak eshetett áldozatul.

Járőr jelentése alapján a kisvárdai kár. járásbírószágtól kiszállt bizottság a hullát felboncolta s megállapította, hogy a halált a szurt sebek következtében létrejött belső elvérzés okozta.

A szomszédos őrsről a nyomozás vezetésére én rendeltetem ki, s azt kivülem Kertész Miklós, Nagy Sándor és Lászlófi Mihály tiszthelyettesekkel a következőképpen folytattam le:

Helyszínen az előnyomozást eszközlő járőrrel ismételtelen alapos helyszíni szemlét tartottam, de sem a bűncselekmény színhelyén, sem a környéken a már fent leírtakon kívül semmiféle bizonyíték nem volt beszerezhető. Hiányzott a kiindulási pont. Mivel a felboncolt hullát időközben már a meggyilkolt lakására szállították, én is oda mentem. — Ujlaki Józsefnét s annak 13 éves Ilona nevű leányát és 7 éves fiát külön-külön kikérdeztem, kik a meggyilkoltnak hazulról történt eltávozását, mindannyian a már fent leírtak szerint adták elő; a kis fiú az eset előadását még azzal bővítette ki, hogy atyja

éjjel, midőn elindulni akart, megcsókolta őt és egy pogácsát is adott neki az ágyban Ujhelyi Józsefné különben az izgalomtól beteg lett, úgy hogy orvost kellett hivatni hozzá.

A meggyilkolt és neje előélete után puhatólva, a község jobb embereitől a nyomozó járőr megtudta, hogy a meggyilkolt kétízben, összesen 21 évig volt Amerikában s családját mindig idehaza hagyta: Legutóbb csak 1919. év június havában jött haza és az amerikai keresményéből összesen 75 hold földet és 1 hold szőlőt vásárolt; utóljára 1920. évben vásárolt 25 hold földet s igen szorgalmas, a fukarságig takarékos ember volt. A bizalmas puhatólás során megtudtam, hogy Ujlakiné, férje távollétében, habár nem pazarolt, de igen jól élt, és a rossz nyelvek szerint bizalmas viszonyt tartott fenn a szolgálatában álló Alexejev Terentin nevű orosz hadifogollyal. A további adatszerzés során megállapítást nyert az is, hogy Ujlakiné Ilona nevű 13 éves leányának Gál Károly 20 éves rohodi lakos fiatalember udvarol, kit azonban a meggyilkolt Ujlaki nem látott szívesen házában, ellentétben Ujlakinével, aki igen szívesen látta a csinos, erőteljes fiatal embert. A további bizalmas puhatólás során megtudtam azt is, hogy az Ujlakiék szomszédságában lakó községi bírónál szintén 4 év óta lakó Telegin Stefán nevű orosz hadifogoly fentebb említett Alexejev nevű orosz fogolynak igen jó barátja és hogy ezek Gál Károllyal együtt a gyilkosságot megelőző este Ujlakiék házában tartózkodtak, ahol Alexejev a másik két társának lábbelijét javította.

Miután a meggyilkolt Ujlaki eltemetési ideje időközben elérkezett, a temetési szertartást végző református lelkész a szertartás folyamán igen szépen ramutatott az áldozat érdemeire, aki nehéz, kitartó munkával szegény sorból ilyen szépen felküzdötte magát s egyttal keményen ostorolta az aljas módon végrehajtott gyilkosság tettesének elveteülttségét. A gyászszertartás során erősen figyeltem Ujlakinét, a két orosz hadifoglyot és Gál Károlyt. Ujlakiné, kit férje 21 év

hosszas bányamunkával szegény napszámos-sorból igen jó létbe emelt, nem mert közelmenni tragikus véget ért férje koporsójához. Ehelyett az orvost állandóan maga mellett tartva, injekciókat vett és feltűnően siránkozott Gál Károly és a két orosz hadifogoly rosszul palástolt izgatottságot árult el, különösen akkor, amikor a lelkész beszéde közben az ismeretlen tetteseket tetemre hívta. A felmerült gyanúok alapján mielőtt a temetési menet elindult volna, őrizetbe vettük a két orosz foglyot és Gál Károlyt. Őrizet és megfigyelés alá helyeztük a meggyilkolt özvegyét is.

Az őrizetbe vett egyéneken, körmeik alatt, ruházatukon vért vagy egyéb bizonyítékul szolgáló nyomokat nem találtunk. Bűnösségüket tagadták és azt állították, hogy a büncselekmény előtt este fél 10 óráig voltak Ujlaki házában, míg Alexejev lábbelijüket javította s azután lakásukra távoztak, amit Ujlakiné és Ilona nevű leánya is hasonlóan adott elő. Engem mint nyomozásvezetőt most az érdekel, honnan származhatott a hulla mellett talált akácfadorong. Nem frissen levágott fa volt ez, tehát kétségtelennek látszott, hogy azt a tettesek vitték a helyszínre. Ezt felderítendő, házkutatást tartottam Ujlakiék, valamint a községi bíró lakásán és udvarán, de ez a kutatás nem vezetett eredményre. Gál Károly szülei lakásán szintén ezen célból tartott házkutatás során Gál Károly ruhái között 1 darab engedély nélküli 7 milliméteres forgópisztolyt és 1 darab töltényt találtunk, melyről a szülőknek nem volt tudomásuk. A további kutatás során pedig a sertésóliba beépített, a hulla mellett talált akácfadoronghoz hasonló növényi és azzal egyidőben levágott akácfákat találtunk. Végre valami, ami a további nyomozást megkönnyíti! A hullánál talált akácfadorong mintegy három-négy hónappal megelőzőleg töről lett baltával ékalakban kivágva, felszólítottam tehát Gál Károlyt, hogy mutassa meg azt a helyet, honnét a feltalált akácfadorongokat levágták. Céлом volt megállapítani, hogy a bűnjel-dorong tényleg az ő földjükről lett-e levágva. Ezen megállapításhoz a mezőört is magam mellé vettem és mert Gál annak dacára, hogy a község határában levő 5 darab földjükhöz elvezetett, ezeken a földeken nem találtunk akácfákat. A mezőörtől azonban bizalmasan megtudtam, hogy nevezetteknek még van egy darab földjük, amelyet elfelejtett Gál Károly megmutatni. Kérdés, nem azon lehetők-e fel a keresett akácfatok. Elvezettem most magam erre a földre s ott csakugyan feltaláltam a bűnjel-akácfa tövét, melybe a bűnjel-dorong kivágott vége pontosan beleillett.

Gál Károly azonban ennek dacára tagadta, hogy a bűnjel-dorongról valamit tudna, azaz, hogy részese lenne a büncselekménynek. Egy elejtett szóval azonban elárulta magát. — Hacsak Alexejev nem tud róla — mondotta. Nevezettel a község házához visszaérkezve, a tanácssterem ajtaja előtt járőrtársam őrizetében kint hagytam s magam a tanácssterembe beléptem, hol az őrizetbe vett orosz hadifoglyok egymástól elkülönítve őrizettek. Belépésemkor a tanácssteremben tartózkodó nyomozó járőr legidősebbje közölte velem, hogy Ujlakiné, kívül bajtársaim előző megbeszélésünk szellemében a nap folyamán többször beszéltek, kérte őket, hogy a szegény, ártatlan orosz foglyokat, kik egész éjjel odahaza voltak és áhadtak, engedjék el, mert odahaza a jószágnak nincsen aki gondját viselje s nagy szükség van rájuk és egyidejűleg 20,000 korona pénzzutalmat helyezett kilátásba az igazi tettes kiderítőjének. Az elmondottakat közlő bajtársam egyidejűleg azon nézetének adott kifejezést, hogy szerinte Ujlakinének az orosz foglyok szabadon bocsátására irányuló kérését teljesíthetjük, mert ő is azt hiszi, hogy ezek nem bűnösök. Erre Alexejev Terentin orosz fogoly, ki arccal a terem fala felé volt fordítva s akit én élesen figyeltem, ki eddig igen leverten állott helyén, visszafordulva, örömtelt arccal felnézett azon reményben, hogy most út a szabadulás órája. Ebben a pillanatban azonban tekintetem az övével talál-

kozott, miközben határozottan és erélyesen rászóltam: »Vasat rá a gazemberre, ezek ölték meg Ujlakit!« Erre nyomban megbilincseltettem. Alexejev ezen fellépésemre mintegy megsemmisülve, azon tudatban, hogy Gál Károly nekem bizonyosan már mindent megmondott, beismerte a büncselekményt és annak elkövetését alábbiakban adta elő: Ujlakiné felbujtására együttesen gyilkolták meg Ujlakit. Ujlakiné már hónapok óta arra kérte őt, Stefánt és Gál Károlyt, hogy tegyék el láb alól az öreget. Neki és Stefánnak 20—20,000 koronát ígért, ha Ujlakit megölik, s mondogatta, hogy azzal a pénzzel majd hazamehetnek családjukhoz Oroszországba. Gál Károlynak pedig Ilona nevű leányát feleségül és fele vagyonát ígérte hozományképpen. Mert eleinte sem ő, sem társai nem akartak vállalkozni a gyilkosság végrehajtására, megígérte, hogy ő mindent ügyesen előkészít és senkisem fogja felfedezni, hogy férje miként halt meg. December hó 31-re előkészítette férjét, hogy menjen Kisvárdára az adóhivatalba (állampénztárba) százalékot fizetni. Gál Károlynak és Stefánnak pedig megmondotta, hogy 30-án este jöjjenek házához. December 30-án este a megállapodás szerint Ujlakiék házában összejöttek, s miután Ujlaki este nyolc óra tájban lefeküdt és elaludt, Ujlakiné ismét biztatta őket, hogy most van jó alkalom, ma éjjel fojtsák meg az öreget az ágyában, azután öltöztessék ünneplő-ruhába és vigyék ki a Nyirkarász-Rohod és petneházi utkeresztezésre s ott az ut árkába betéve, ruháját szaggassák fel s késsel szurkálják össze. Pénzeszacskója zsinégét majd ő idehaza a nyakába hurkolja s azt elvágja s úgy tűnik majd fel, mintha a helyszínen gyilkolták volna meg. A lábbelijüket (csizmát, bakkancsot) ő odahaza elindulásuk előtt rongyokkal jól bekötözi, hogy a hullaszállításnál és a letetés színhelyén nyomaik ne maradjanak hátra. Elmondotta továbbá Alexejev Terentin, hogy mivel ő és Stefán továbbra is vonakodtak a bűntény elkövetésében közreműködni, Gál Károly is biztatta őket, hogy csak ne féljenek, segítsenek megölni Ujlakit, mondván, hogy ő már egyizben, midőn a Vásárosnaményi vásárra ment Ujlaki, az utvonalon lesett rá, agyon akarta löni, de akkor más falubeli emberrel ment a vásárra s ugyanakkor a forgópisztolyt és töltényeket is megmutatnia nekik, de megjegyezte, hogy azzal zaj nélkül nem lehet ölni, de az Ujlakiné által előkészített terv igen jó és így nem jönnek rá soha, hogy ki ölte meg Ujlakit. Ujlakiné ezen beszélgetés közben egy kék zománcozott edényben bort hozatott fel övele a pincéből, iddogálni kezdtek, miközben az asszony megisméltelte rábeszélését, mondván: »Ne habozzatok, csak fojtsátok meg az öreget, most van rá jó alkalom.« — Miután a mintegy két és negyedliternyi bort elfogyasztották s Ujlakiné az ablakot erősen befüggönyözte, negyed tizenkét ókor az asszony folytonos buzdítására hozzáfogtak a cselekmény elkövetéséhez oly módon, hogy ő, Alexejev két kezei átmarkolta az alvó Ujlaki torkát, Gál Károly pedig az áldozatra felsőtestével ráfeküdt, annak két kezét leszorította s így védekezésre képtelenné tette. Stefán pedig az alvó ember lábait szorította át s így mindaddig tartották, míg azt nem gondolták, hogy megfulladt. Elmondta továbbá, hogy a fojtogatás tartama alatt Ujlakiné a konyhában vigyázott, hogy valaki meg ne lepje őket s közben beszólt, hogy »csak nyugodtan tegyétek el láb alól a vén gazembert.« Ujlaki Ilona pedig midőn apját fojtogatni kezdték, a lámpát letette a szoba sarkába, hogy ne világítson ki. Midőn pedig az öreg fojtogatását abbahagyták, a leány egy vászontörülközöt adott kezébe, mellyel az áldozat torkát átkötötték, hogy megfulladáást biztosítsák. A halottnak vélt Ujlakit ezután az asszony által előhozott ünneplő-ruhájába öltöztették, az asszony annak zsebébe pogácsát rakott, pénzeszacskója zsinégét nyakába hurkolta s a zsinéget elvágta, annak odahurkolt darabját az áldozat nyakán hagyta, a pénzeszacskót a takaréktűzhelyen elégette. Ezután az ünneplőbe öltöztetett Ujlakit egy

vastag házivászonzsákba dugták s azt szennyes ponyvába burkolva, kötéllel körükötötték és a Gáll által hozott bünjel-dorongra erősítve, a község szélére nyúló udvar alsó végéről a község alatti legelőn áthaladva, a feltalálás színhelyére vitték. Ott a zsákból kivéve, az áldozatra félikabátját is ráadták, melyet úgy vittek magukkal, mert azzal nem fért volna el Ujlaki a zsákban; majd kabátját és mellényét, melyet előbb begomboltak, felszaggatták és Stefán az elindulásakor Ujlakiné által kezébe adott nagy késsel, annak utasítása szerint össze-visszaszurkálta, Gáll pedig a bünjel-doronggal fejbeütötte. A hulla nyakán volt törülközőkendőt, a hulla kiszállításához használt házivászonzsákot, kötelet és Ujlakiné által lábbelijükre kötözött rongyokat hazafelé jövet a községi legelőn levő kutba a víz alá süllyesztették olyképpen, hogy azokat mind a zsákba rakták és homokot tettek rá, a melynek sutyja víz alá merítette a zsákot. A szurásnál használt kést pedig ő hazavitte és a szobában Ujlakiné asztalára tette, mikor is Ujlakiné érdeklődött, hogy nem találkoztak-e valakivel? Megnyugtatta, hogy nem találkoztak senkivel, mire az ismét ígérte, hogy midőn a bünügyben a csendőri nyomozás befejezést nyert, az ígért pénzt megkapják tőle és elmehetnek haza családjukhoz. Előadta, hogy ő az asszony hosszas rábeszélésének hatása alatt, másrészt a családja utáni vágyódása által indítva ment bele a büntett végrehajtásába. Mikor beismerő vallomását befejezte, hangosan zokogni kezdett.

Gáll Károly és Telegin Stefán a büncelekmény elkövetését és az abbani részességüket büntársuk által elmondottakkal mindenben megegyezően ismerték be.

Mirdhárom gyanúsított azzal védekezett, hogy Ujlakiné rábeszélése folytán és csak az elfogyasztott bor hatása alatt cselekedtek, mert a bortól megittasodtak. Ez a védekezésük azonban megdőlt, mert a már említett borosfazék őrizetbe vétetett s beigazolást nyert, hogy a fejenként mintegy 4–10 deciliter bornak három órán át történt elfogyasztása következtében a beszámíthatatlanságig meg nem ittasodhattak. Beigazolást nyert ez azon tény által is, hogy a mintegy 75 kg súlyú áldozatot vállon felváltva négy és fél kilométer távolságra el bírták vinni.

Ezután Ujlakiné lakására mentem, feltártam előtte az eset felderítését s őrizetbevételének kijelentése mellett felszólítottam annak a késnek előadására, melyet Alexejev a gyilkosság elkövetése után neki átadott. Az asszony ezt nem is tagadta és előhuzta a ház nádfedelébe rejtett kést. A késen még alvadt vér volt látható. Ujlakiné különben tagadta, hogy a tetteseket ő bírta volna rá férje meggyilkolására s azt állította, hogy a tettesek csak bosszúból mondják azt rá s ezen tagadása mellett mindvégig megmaradt.

Másnap reggel, azaz a nyomozás ötödik napján a tettesek által megnevezett kutból a beledobott s víz alá merített zsákot és a már leírt egyéb bünjel-eket csáklya segítségével hatóságilag jelenlétében kiemeltük s azok biztosítása után a nyomozás eredményéről és azon körülményről, miszerint Ujlaki József nem a feltalálás színhelyén esett rablógyilkosságnak áldozatul, hanem őt a saját házában fojtották meg és így ájult (alélt) állapotban vitték a helyszínre és az elájult áldozatot ott összeszurkálták, a nyiregyházi kir. ügyészségnek telefonon jelentést tettünk s ezzel a bünügyi nyomozás befejezést nyert.

Ebben az időben a gyilkosságra is rögtönítelő bíraskodás volt kihirdetve és a rögtönítelő bíróság úgy a felbujtó Ujlakinét, valamint a három tettestársat kötélláttali halálra ítélte, melyet Ujlakinén azonnal, a többiekben a kegyelmi kérvény elutasítása után 15 nap múlva végrehajtottak. A fiatalkorú Ujlaki Ilonát 5 évi fegyházra ítélték.

Az eredményes nyomozásért az előjáró kerületi parancsnokság a nyomozásban résztvevő tiszthelyetteseket, névszerint Kertész Miklóst, Nagy Sándort, Lászlófi Mihályt és engem

dicsérő-okirattal látott el, a járőrtársakat pedig nyilvánosan megdicsérte.

* * *

A nyomozó csendőrnek sok esetben napokon, sőt, olykor heteken keresztül minden eredmény nélkül kell nehéz munkáját teljes bizonytalanságban, támpontok nélkül folytatnia, amíg a türelem és a lelkiismeretes, fáradságot nem ismerő buzgalom meghozza a maga gyümölcsét. Ha az általános erényekhez, mint aminő kitartás, szorgalom, türelem, még az elengedhetetlen csendőrerények is párosulnak: körültekintés, alaposág, leleményesség, akkor a munkát feltétlen siker koronázza. Példa erre a fentebbi eset is.

A mi hőseink.

Bányász Ferenc csendőr hősi halála.

Brassó-megyében a garcsinvölgyi határszéli őrsön teljesített szolgálatot. Az őrs a határszéltől 4 kilométernyire terült. A tényleges legénységen kívül még 20 pótcsendőr teljesített szolgálatot az őrsön, ami a határ közelségében leli magyarázatát.

Bányász csendőr még a román hadüzenet előtt értékes szolgálatokat teljesített. Többizben járt át álrühában a határon s megbízható jelentéseket hozott az ottani állapotokról. Ezért a tevékenységéért az ezüst érdemkereszttel a vitézségi érem szalagján tüntették ki. (46. sz. R. K. sz. ü. 1916).

Őrsparancsnoka, Salamon Imre őrmester minden tekintetben megbízott a fiatal, életrevaló, erélyes csendőrben s minden fontosabb felderítő szolgálattal őt küldte ki.

1916 augusztusában, amikor az oláhok még a tulajdonképpen hadüzenet előtt betörték egyes helyeken, Salamon őrmester Bányász csendőrt küldte ki a határszél felderítésére.

Bányász csendőr, mint járőrvezető augusztus 27-én 9 népfelkelő pótcsendőrrel indult el felderítő útjára. A laktanyától délre elterülő erdőben egy szakasznyi oláh gyalogságra bukkant, akiket habozás nélkül megtámadott, egyben azonban őrsparancsnokának is jelentést küldött. Az oláhok a váratlan támadásra megszaladtak. Bányász csendőr tudván azt, hogy az oláhok visszatérnek, az erdőszélen hevenyészett állásokat rögtönített s úgy várta az esetleges újabb oláh előnyomulást.

Közben azonban a laktanya irányában erős puskatűz elhárított. Azonnal tisztában volt, hogy egy más irányból előnyomuló oláh osztag a laktanyát megtámadta. Azonnal elhatározta, hogy a laktanya segítségére siet. Nehogy azonban az esetleg visszatérő oláhok a laktanyánál harcolókat háttámadják, 5 népfelkelőt visszahagyott azzal a paranccsal, hogy ha az oláhok újból előnyomulnak, erős tüzzel tartóztassák fel s a végsőig fartsanak ki.

Ezután negyedmagával futólépésben a laktanya felé tartott. Váratlan megjelenése és beavatkozása zavart idézett elő az oláhok között, de azok később észrevették, hogy csekély erőről van szó és újból támadásba mentek át. Több, mint egy órahosszat tartott a harc. Közben az oláhok a hátrahagyott népfelkelőket is visszanyomták s a védekezésre szorult kis csapat tőlük értesült, hogy nemsokára a másik oldalról is megtámadják őket. Hogy a bekerítés veszélyét elkerüljék, megkezdtek a visszavonulást. Bányász csendőr 3 népfelkelővel a visszavonulás biztosítására maradt vissza. Erős tüzharc közben egy oláh járőr oldalukba került. A 3 népfelkelő megmenekült, de Bányász csendőr holtan rogyott össze.

Holttestét az oláhok teljesen kifosztották s temetetlenül hagyták az ütközet színhelyén.

Három nap múlva a 14 kilométerre fekvő Hosszútálya

közsegből néhány polgári egyén ment titokban a helyszínre s eltemette a hős csendőr holttestét.

Előljárói kitüntetésre terjesztették fel Bányász csendőrt, akit aztán utólag, 1927 április 11-én a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntettek ki.

Szükebb hazája védelmében esett el s tragédiája sorának, hogy ma azok bitorolják hazáját, akik ellen oly hősiességgel küzdött a becsület mezején.

CSENDŐR LEKSZIKON.

1. Kérdés. Háromtagú társaság ül a kocsnában egy asztalnál. A társaság két tagja külön távozik s az asztalon a kiszolgáló pincér részére 20—20 fillér borraivalót hagy. A társaság egyedül maradt tagja a pincér távollétében az asztalán levő 40 fillért elveszi és magának megtartja. Mit követelt el?

Válasz. Az egyedül maradt vendégre az asztalon levő 40 fillér idegen jószág volt s azt eltulajdonítania nem volt joga. Kérdés csak az lehet, kinek birtokából történt az eltulajdonítás? A 40 fillér korábbi két tulajdonosából nem, mert ezek a 40 fillért a szokásnak megfelelőleg a pincér részére az asztalon hagyták s így ők már nem voltak a pénz birtokosai. Köztudomás szerint a vendégek részéről az asztalon hagyott aprópénz a kiszolgáló személyzetet szokta illetni, a vendég eltávozásával tehát az asztalon hagyott pénz a kiszolgáló személyzet birtokába jut. Ha személyzet nincs vagy az asztalon hagyott pénz magához vételében akadályozva van, akkor a birtokos a vendéglő tulajdonosa.

Mikor tehát a vendég a más vendégtől a pincér részére visszahagyott borraivalót a vendéglő asztaláról elveszi, akkor idegen ingó dolgot másnak birtokából a jogtalan eltulajdonítás célzatával vesz el, tehát lop.

2. Kérdés. Egy felvidéki községben, ahol a zsidó lakosság tekintélyes száma, külön egyesületbe tömörülve nyilvános táncmulatságot rendez. A táncmulatságot műsoros előadás vezeti be. Ennek során héber nyelvű szavalatok hangzanak el, majd magyar nyelven bevándorlásuk viszontagságait és különféle meghurcoltatásokat adnak elő. Büntetendő cselekmény foroghat-e itt fenn, különösen tekintve azt is, hogy a táncmulatságon a keresztény lakosság egy része is képviselve van?

Válasz. Ha a hatóság a műsoros estélyt, illetőleg táncmulatságot engedélyezte, természetesen az ellen kifogást általánosságban nem lehet emelni. Kérdés tárgya lehet azonban, hogy a keresztény lakosság körében általában az ilyen nemzetiségi és faji jellegű tüntetésszerű összejövetel nem kelt-e megbotránkozást, különösen az, hogy idegen nyelvet visznek be a nyilvános előadásba, valamint az, hogy a zsidóság szenvedéseiről és sérelmeiről panaszkodnak, ami tudvalevőleg a Magyarország ellen külföldön megnyilvánuló rágalomhadjáratra emlékeztet? Ha a szavalatoknak és előadásoknak ilyen jellege nincsen, ha csak a zsidóság általános történetéből vett tárgyak körül forognak s a napi eseményekkel, Magyarország közállapotaival vagy éppen a pártok napi politikájával összefüggésben nincsenek, akkor a hatóságnak beavatkozásra nincs alapja. Ellenben ha a szavalatok és előadások burkolt, rejtett vagy éppen olyan célzásokat tartalmaznak az ország közállapotaira, a zsidóság állítólagos üldöztetésére vagy éppen olyan célzatosság nyilvánul meg azokban, hogy hatósági intézkedéseket, rendeleteket üldöztetésnek tüntetnek fel vagy kétségbevonják a hatóság pártatlanságát és zsidóüldözésnek minősítenek oly intézkedéseket vagy állásfoglalásokat, amelyek egyébként törvényszerűek s általában magától értetődőek, avagy éppen szidalmak és becsúrlések hangzanak el ellenségnek nyil-

vánított polgártársaik ellen, akkor szó lehet arról, hogy az elhangzott szavalatok és előadások szereplői, osztály, hitfelekezet vagy hatósági rendelet ellen való izgatás címén felelősségre vonassanak. Ennek alapja azonban a tényállás pontos megállapítása, vagyis az elhangzott kijelentéseknek lehető pontos megrögzítése lehet. Egyes élesebb kijelentéseket szószerint kell megörökíteni, az előadásokon végigvonuló célzatosságot pedig az előadás tárgyának és tartalmának bő visszaadásával kell feltüntetni.

3. Kérdés. Jogában áll-e izraelita vallású egyénnek valamely keresztény hitfelekezet szertartásán megjelennie?

Válasz. Nincs olyan törvény, amely erre irányuló tilalmat mondana ki. Természetes azonban, hogy az az idegen vallású egyén, aki más hitvallású istentiszteletre eljár, nem tüntethet ott semmiképpen sem azzal, hogy neki más vallási meggyőződése van. Az ilyen viselkedést joggal lehetne botrányt keltőnek minősíteni.

4. Kérdés. Egy közut árkában felgyülemelő vízben fürdeni járnak kacsák és libák. Ha a baromfiak ily módon megrongálják az ut oldalát és az árok szélét, felelősségre vonható-e az állatok gazdája?

Válasz. Az 1890:1. t.-c. (a közutakról és vámokról) 137. §-a szerint, aki az utak árkait, padkáit, a töltések és bevágások rézsüit állatokkal legelteti, felturni engedi vagy az uton etet, 40 P-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Minthogy azonban a törvény ez alól a tilalom alól a baromfilegeltetést kiveszi, a kérdésben foglalt eset alapján senki sem vonható felelősségre.

5. Kérdés. Mi a munkamegoszlás a szó tudományos értelmében?

Válasz. A gazdaságosság azt parancsolja, hogy a munkafeladatokat egyénivé tegyük, azaz, hogy a hozzáértés minden fajtáját kihasználjuk. Az ősidők legkülönbözőbb feladatait ugyanannak az embernek kellett elvégeznie. Így a munkaerővel a legnagyobb pazarlás történt. Ettől csak úgy menekülhetünk meg, ha a minőségileg különböző munkákat más és más ember végzi el, mert így nemcsak az ügyes, hanem a kevésbé ügyes embereket is felhasználhatjuk. Ez a folyamat a munkamegoszlás.

Igy különült el általában a földmivelés és ipar. Ezt az elkülönülést nevezik elsődleges munkamegoszlásnak. Ha a földmivelés és ipar keretén belül tovább osztódnak és különülnek el az egyes foglalkozások, akkor másodlagos munkamegoszlásról van szó. A szibériai nomád még ma is maga ejti el a vadat, lefejt és kicserzi bőrét és csinál abból magának lábbelit, lovára pedig szerszámot. Ezzel szemben a nyugati népeknél már a középkor elején kialakul a bőrpar. A földmivelés is széttagozódik. A tulajdonképpen való földmivelésen kívül kertészetté, állattenyésztéssé s ezeknek a foglalkozásoknak keretén belül újabb különleges foglalkozásokká (zöldségtermelés, juhászat, stb.) Legnagyobb jelentőségű fajtája a munkamegoszlásnak a technikai vagy harmadlagos munkamegoszlás. Ez a másodlagos munkamegoszlás által önállósított munkát elemekre tagolja s egy-egy munkásnak feladatává csak egy-egy ilyen munkaelem elvégzését teszi. Nagy jelentőségű ez a gyár-iparban, ahol a munkamegoszlás emberek és gépek közt történik.

Szép mondás az, hogy a munkamegoszlást Isten rendelte el, mert az egyik embernek lángészt adott és költői tehetséget, hogy napvilágra hozza és terjessze a nagy eszméket; másoknak adott kitartást, bátorságot, hogy megvalósítsák a nagy eszméket.

6. Kérdés. Mit nevezünk jogügyletnek?

Válasz. Jogügylet az az akaratnyilvánítás, amelynek célja jogviszony létrehozása, megváltoztatása vagy megszüntetése. A jogügyletek egyoldalúak vagy kétoldalúak. Egyolda-

luak azok, amelyek létrejöttéhez egy egyén akaratnyilvánítása elégséges, például fogadalom-tétel esetén. Kétoldaluak ellenben azok, amelyekhez két vagy több egyén akaratnyilvánítása szükséges. A kétoldalu jogügyletet általában szerződésnek nevezik. Ennek célja jogviszony létrehozása, megszüntetése vagy megváltoztatása. Ilyen kétoldalu jogügylet például az adás-vétel.

7. Kérdés. *Egy férjes nő hűtlenségen éri férjét, mire házasságtörés miatt nyomban feljelenti. A férj megbüntetéséhez elegendő-e házastársának magánindítványa?*

Válasz. A Btk. 246. §-ába ütköző házasságtörés büncselekménye csak a sértett házastárs magánindítványa folytán vonható bünvádi eljárás alá, azonban a házasságtörést elkövető házastárs ellen előbb nem lehet bünvádi eljárást indítani, mint a házassági bontóper befejezése után. De még ez sem elég, mert szükséges annak megállapítása is, a házassági per bírósága részéről, hogy a házassági kötelék felbontását vagy az elválást éppen a feljelentésben szereplő házasságtörés ténye miatt mondták ki. Ily körülmények közt tehát a magánindítvány határideje nem a cselekmény elkövetésétől, hanem a házassági per jogerős befejeztétől, illetőleg a jogerős ítéletről való tudomásszerzés napjától kezdődik. A büncselekmény elévülése megkezdődik ugyan az elkövetés napján, azonban a házassági per megindítása félbeszakítja az elévülést. A házassági per jogerős befejezte után újra kezdetét veszi az elévülés.

Látható ebből, hogy a házasságtörés mint bünvádi eljárás alá tartozó cselekmény miatt a bűnösség megállapítása, meglehetősen nehéz feltételtől függ, arról nem is szólva, milyen nehéz az ily büncselekményeket bizonyítani.

8. Kérdés. *A tettes zsebében töltött ismétlőpisztollyal barátja kíséretében megjelenik egy társadalmi egyesület helyiségében. Itt összetalálkozik egy személyes ellenségével, akit előzetesen durván megsértett s akinek megtorló bosszujától tartania kellett. A megtorlás el is következik s ez a személyes ellensége öt többször arcul üti. A tettes ekkor előrántja pisztolyát s több ízben a támadója felé lö, akit tőle dulakodás után szétválasztottak. Kérdés, lehet-e itt szó jogos védelemről vagy a jogos védelem határának büntetlen áthágásáról?*

Válasz. Jogtalan és támadó jellegű fellépése után a tettes nagyon is számíthatott a megtorlás eshetőségére és akkor, amidőn ismétlőpisztollyal felfegyverkezve ment ellenfele szokott tartózkodóhelyére, minden bizonnyal várta is azt. Mikor a tettest megtorló ellenfele megtámadta, kezébe használásában megakadályozva nem volt. A tettesnek saját testi épsége megvédelmezésére, tehát kellő lehetősége volt. Minthogy pedig csak az a védelem jogos, amely a jogtalan és közvetlen támadás elhárítására szükséges, nyilvánvalóan nem a jogos védelem keretei között cselekedett a tettes, amidőn kezébe használata helyett az emberi élet kioltására alkalmas ismétlőpisztoly elsütésével védekezett. A tettes tehát legfeljebb azzal védekezhetik a szándékos emberölés kísérletének vádja ellen, hogy a jogos védelem határait ijedtségből vagy megzavarodottságból hágtá át. Ez a védekezése sem alapos, mert ellenfelének támadása egyrészt viszonzása volt az ő előbbi durva támadásának, másrészt nem jelentett testi épségére nézve különös veszedelemet s nem is volt oly mérvű, hogy a tettes tudatának elhomályosulását és ebből folyóan megzavarodását vontatja maga után. A tettes tehát, az eset körülményeiből ítélve, higgadt ítélőképességgel és tiszta öntudattal használta pisztolyát, ami a büntetlenséget biztosító megzavarodást kizárja s arra mutat, hogy a tettes cselekménye nem a megzavarodásnak, hanem az egyébként általa előrelátott megszegényítettése okából támadt bosszúnak tudatos eredménye.

HIREK

Kormányzói elismerések. *A Kormányzó Ur Ójóméltósága a gödöllői örkülönítmény feloszlása alkalmával elrendelni méltóztatott, hogy úgy az örkülönítményre, mint a gödöllői szárny egyes örseire beosztott legénységnek fárasztó és lelkiismeretes szolgálatáért, továbbá, hogy a nagymágócsi vadászaton szolgálatot teljesített csendörlegénységnek kifogástalan szolgálatteljesítéséért magas megelégedése és köszönete tudtul adassék és kihirdetessék.*

Ambrózy Gyula tábornok távozása. Ambrózy Gyula tábornok távozása alkalmából a m. kir. csendőrség felügyelője alábbi rendeletet adta ki: »Ambrózy Gyula tábornok a csendőrség felügyelőjének helyettese saját kérésére nyugállományba vonul. Másfél évig vett részt mellettem kiváló képességével a csendőrség fejlesztésének munkájában. Bár a csendőrség érdeke azt kíváná, hogy gazdag tapasztalataival, kitünő katonai erényeivel továbbra is velünk dolgozzék, távozásának nem akartam utját állani, mert az saját kívánsága. Nagyon sajnálom, hogy a testületnek attól kell megválni, akinek minden igyekezete oda irányult, hogy a csendőrség az összeomlás előtti színvonal fölé emeltesse. A végzett kiváló és eredményes munkásságáért a szolgálat nevében köszönetemet és teljes elismerésemet fejezem ki. Szívvel kívánom, hogy a munka jegyében eltelt nehéz esztendőket követő új időszakban lelje meg a méltán megérdemelt nyugalmat. Kérem, hogy a csendőrség és a Haza javára érvényesítse továbbra is kiváló képességeit és gondoljon olyan szeretettel vissza a testületben eltöltött időre és bajtársaira, mint amilyennel mi fogunk róla megemlékezni. Száhlender, s. k. altábornagy.«

Bem emlékűnnepély. A magyar országos Bem-bizottság Bem József honvéd altábornagy halálának 77-ik évfordulóján, december hó 11-én, országos Bem-napot rendezett. Az »Angol királyné« szálló falán lévő emléktábla leleplezése után a Fővárosi Vigadóban 11 órakor emlékűnnepély volt. A honvédség nevében vitéz Somkuthy József vkszt. ezredes vezetése alatt 15 tisztből álló küldöttség koszoruzta meg az emléktáblát. A csapattek tiszti küldöttségekkel képviselték magukat. A Vigadóban kb. 200 főnyi tiszti küldöttség jelent meg. A csendőrséget két küldöttség képviselte. Egyik Máriaalaky Imre ezredes vezetése alatt az »Angol királyné« szállóban történt emléktábla leleplezésénél vett részt, a másik Soltész Imre ezredessel élén a vigadói ünnepélyen.

Öngyilkosság. Morocz Lajos csanádpalotai örsbeli gy. csendőr december hó 8-án 9 órakor szolgálati fegyverével az örs csizmás kamrájában, szerelmi bánatból kifolyólag, szíven lötte magát. Temetése f. hó 10-én nagy részvét mellett Csanádpalotán ment végbe.

Dicséretetek. A m. kir. csendőrség felügyelője Józsa József l. lovas tiszthelyettest, mert 19 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt alárendeltjeinek igen jó példát mutatott, mint a nagykörösi örs parancsnoka örsét példás rendben tartja s alárendeltjeit igen eredményesen oktatja és vezeti; — Somogyi János gy. tiszthelyettest, mert 29 évi örs-

és szakaszcsofarsnoki minőségben teljesített csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonsági szolgálat terén igen buzgó és eredményes tevékenységet fejtett ki, az alárendeltjeit helyes irányban, céltudatosan és hazafias szellemben igen eredményesen oktatja és vezeti; — *Csepi Kálmán* I. tiszthelyettes, mert 24 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatot jó eredménnyel teljesítette, mint ideiglenes szakaszcsofarsnok alárendelt őrszeit buzgón, szakavatottsággal oktatja és neveli és *Csulak Lajos* gy. tiszthelyettes, mert 25 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban igen eredményes tevékenységet fejtett ki, mint az igen mozgalmas ráckevei őrs parancsnoka, őrsét nagy szorgalommal, eredményesen oktatja és vezeti, felügyelői dicsérő okirattal látta el. — *A. m. kir. budapesti I. csendőrkerület parancsnoka Szirtes Ferenc* századosnak, mint a folyó évi augusztus havában Budapesten megtartott életmentő tanfolyam parancsnokának, a legénység uszásban és vízbőlmentésben való kiképzésében tanusított lankadatlan szorgalmáért, kiváló szakértelméért és a szép eredményért a szolgálat nevében elismerését fejezte ki és a példás szorgalomért, az elért szép eredményért általánosságban az életmentő tanfolyam összes résztvevőit is megdicsérte, *Farkas Mátyás* tiszthelyettes *Raposa József* és *Butor József* törzsrőrmestereket, kik dacára 40 évet meghaladó életkoruknak, az életmentő tanfolyamot kiváló buzgalmuk eredményeképpen igen jó sikerrel végezték, továbbá *Horváth István* és *Huszarik János* csendőröket, kik kiváló szorgalom mellett kiváló eredményt értek el nyilvánosan megdicsérte, — továbbá *Erdélyi János* gy. tiszthelyettes, mert 15 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt kötelességtudásával és kifogástalan magaviseletével alárendeltjeinek igen jó példát mutatott; — *Biró Jónás* gy. törzsrőrmestert, mert 13 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt kifogástalan magatartást tanusított és a közbiztonsági szolgálatot odaadással és igen eredményesen teljesítette. — *Farkas Ferenc* gy. őrmestert, mert 7 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban igen eredményes tevékenységet fejtett ki; — *Petrusovits János* gy. tiszthelyettes, mert 14 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt kifogástalan magaviseletet tanusított és mint őrsparancsnokhelyettes, őrsparancsnokát odaadással és eredményesen támogatta; — *Egerszegi Zsigmond* gy. csendőrt, mert a Salgótarján környékén szokásossá vált szénlopások kiderítésében járőrvezetőjét hathatósan támogatta, nyilvánosan megdicsérte. — *Németh János I.* gy. törzsrőrmestert pedig, mert a Salgótarján környékén szokásos szénlopások tettéseit hosszas és leleményes nyomozás eredményeképpen az igazságszolgáltatás kezére juttatta s így az ottani szénlopásokat megszüntette, dicsérő okirattal látta el, végül *A. m. kir. székesfehérvári II. csendőrkerület parancsnoka Fekete József* veszprémi csendőrosztály állományába tartozó őrmesternek azért, »mert mint járőrvezető éber figyelése révén egy veszedelmes erdőtűzet vett észre, annak eloltása érdekében kiváló ügybuzgalommal és eredménnyel tevékenykedett«, — *Tóth Géza* a veszprémi csendőrosztály állományába tartozó csendőrnek azért, »mert rendes szolgálatban, mint járőrtárs éber figyelése révén egy veszedelmes erdőtűzet vett észre és az annak eloltása érdekében járőrvezetője által tett intézkedések eredményes végrehajtásában kiváló odaadással tevékenykedett«, dicsérő elismerését fejezte ki. — *A. m. kir. szombathelyi III. csendőrkerület parancsnoka* a nagykanizsai csendőr osztályparancsnokság állományába tartozó *Tóke Lajos* tiszthelyettes zalaszentmihályi őrsparancsnokot azért, mert *Varga István* és *Herceg Lajos* veszélyes gonosztevőket, kik 1927 június 27-én Bucsuszentlászló községben *Tóth Ferenc* vaskereskedő sérelmére betöréses lopást kíséreltek

meg, majd a betöréses lopás színhelyén megjelent, őket tettenért 2 polgári egyén ellen több pisztolylövést adtak le, minek következtében az egyik polgári egyén életveszélyes sérüléseket is szenvedett s ezen esetet megelőzően még más 12 különféle lopási esetet is követtek el a környéken, — alapos és erélyes helyszíni szemletartás után megejtett igen leleményes, hosszas és fáradhatatlan nyomozás során a szomszédos őrsparancsnokának eredményes támogatása mellett kinyomozta, elfogta és az igazságszolgáltatásnak átadta, és *Kardos József* tiszthelyettes nagykapornaki őrsparancsnokot, mert *Varga István* és *Herceg Lajos* veszélyes gonosztevőket, kik 1927 június 27-én Bucsuszentlászló községben *Tóth Ferenc* vaskereskedő sérelmére betöréses lopást kíséreltek meg, majd a betöréses lopás színhelyén megjelent, őket tettenért 2 polgári egyén ellen több pisztolylövést adtak le, minek következtében az egyik polgári egyén életveszélyes sérüléseket is szenvedett s ezen esetet megelőzően még más 12 különféle lopási esetet is követtek el a környéken, és alapos gyanu folytán a szomszédos őrsparancsnok őrizetében voltak, igen leleményes, fáradhatatlanul buzgó és eredményes nyomozásával kideríteni elősegítette, dicsérő okirattal látta el. — *A. m. kir. IV. csendőrkerület parancsnoka* Almási László a kaposvári osztályparancsnokság állományába tartozó csendőrt, mert a lefolyt évben az uszás terén kifejtett buzgalmával igen jó eredményt ért el s egyben bajtársainak jó példát mutatva, nagyban hozzájárult a Balatonmenti őrsökön beosztott legénység uszásban való kiképzéséhez, nyilvánosan megdicsérte.

Elöléptek: *Törzsrőrmesterré az I. számú csendőrkerületben: Kelemen Károly, Sebők András, Varga György; a II. számú csendőrkerületben: Szász Antal, Dénes Ferenc, Erős József, vitéz Tatár Balázs, Farkas Dávid, Szántó Zsigmond, Barta Sámuel, vitéz Balog Mihály, Kaszab Zsigmond; a VII. számú csendőrkerületben: Boros János, Szakács András, vitéz Cseri Lajos, Fábrián Géza, Matkocsik Károly és Bujcsuk László őrmesterek*

Őrmesterré az I. kerületben: Sevelle Ferenc, Elekes József, Szabó Lőrinc II., Berkó László, Bagi József, Lavicza József, Kristó Gyula, Dobai Péter, Zimre József, Kormos Sándor, Kiss Elek, Takács Gyula, P. Ferenczi Mihály, Hegedüs Béla, Molnár Antal, Szabó Sándor VI., Horváth Imre, Terényi Ferenc, Sebestyén Sándor, Katona János, Kömives Pál, Pintér György, Balogh László, Sándor András, Maszlauer József, Csapó Sándor Szakács András, vitéz Cseri Lajos, Fábrián Géza, Matkocsik Károly és Bujcsuk László; a II. számú csendőrkerületben: Szabó István I., Zsákovics István, Farkas Mihály III., Holecz Ferenc, Pásztor János, Szabó Lajos III., Németh Mihály, Nagy Lajos, Pupos Imre, Völcssei György, Szabó János IV., Kuti József I., Oroszi Lőrinc, Gergály János, Juhász István, Kálmán István, Horváth Endre, Tóth István, Siba Lajos, Sándorovits György, Dénes Ottó, Simolák István, Pintér Horgos György, Szabó Szilveszter, Persait József, Jakli Ernő, Németh Lajos V., Kovács Ferenc I., Sándor Mátyás, Imre, Bezsovics Márton, Takács Lajos, Takács Pál, Soós László, Véghelyi Ferenc, Kovács János, Vér István, Bencsik József, Zsanda István, Kiss Lajos III., Écsi Imre, Kraft József II., Méri János, Ifju Ferenc, Gulyás Sándor, Balog György, Mohácsi Lajos, Handl Lajos, Csurgó Lajos, Bazsika Vince, Szalai Sámuel, Tóth Imre IV., Urji Pál, Retezi István, Hofbauer Alajos; a III. számú csendőrkerületben: Mészáros Lajos I., László Gábor, Vincze György, Németh József IX., Csuka Gyula, Farkas Sándor I.; az V. számú csendőrkerületben: Czövek Áron, Csordás János, Bázinger György, Szabó Sándor II., Hrivnák Mihály, Holtz András, Darabos Lajos, Szabó Imre I., Beke István, Krásovics Imre,

Fekete József I., Bizderi József és Szabó Ferenc III.; a VI. számú csendőrkerületben: Erdei Sándor, Cs. Simon János, Astyilán András, Kovács János II., Szekeres Károly; a VII. számú csendőrkerületben: Freckó Pál, Varga István I., Vincze János I., Csöke Lajos, Harmath József, Sipos Ferenc, Tokár József, Hubai István, Lénárt János, Bodi Gusztáv, Kiss Márton József, Tóth István I., Szabó Lajos IV., Madarász Kálmán, Tokár György, Szitár László, Barcsik József, Danyi Sándor, Szabó János III., Kerégyártó András, Tóth József, Kiss László, Heresz Rudolf, Nagy Gusztáv, Teleki Imre, Kovács János, Lehó András, Hangodi István, Bodolai Kálmán csendőrök.

Házasságot kötöttek: Wagner Béla II. kerületbeli százados bilkei Lipcsey Gabriella Mária urhölgygel Székesfehérváron. Az I. számú csendőrkerületben: Sámson Géza lovas tiszthelyettes Turi Máriával Jászdózsán. Az V. számú csendőrkerületben: Kovács Miklós törzsörmeister Varró Borbálával Budapesten. Török Antal törzsörmeister Dunszt Rozáliával Bakonybélén. Kázmér Ferenc örmester özv. Polgár Istvánné szül. Árki Juliánnával Kislángon, Szász Pál tiszthelyettes Nagy Máriával Szönyben, Schiller Gáspár tiszthelyettes Zsedely Máriával Bársonyoson, Biró István örmester Tóth Juliánnával Bicskén, Hajnal Menyhért örmester Snidár Katalinnal Nagykanizsán. A VI. számú csendőrkerületben: Kovács József I. örmester Nagy Irénnel Dögeben, Ilovszky Sándor örmester Kovács Anna Máriával Tisztabereken, Petőfi István törzsörmeister Medgyesi Etelkával Csengerben. A VII. csendőrkerületben: Sebestyén Albert törzsörmeister Csorba Ilonával Tiszaigaron, Streck István törzsörmeister Megéla Irénnel Sátoraljaujhelyen, Jenei Miklós törzsörmeister Balogh Annával Bodrogkiszfaludon, Lipták József örmester Paizs Etelkával Szerencsen, Mátyás András törzsörmeister Utasi Franciskával Váraszon, Dobai Gábor örmester Balza Helénával Sajóladon.

Az albertirsai őr megdicsérése. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye törvényhatósági állatorvosa az albertirsai őrnek

köszönetét fejezte ki, mert a folyó év szeptember havában Irsa községben megállapított ragályos száj- és körömfájás, arványos betegségnek gyors elfojtása iránt tett intézkedések betartásának ellenőrzését — csekély létszáma dacára is — mindenre kiterjedő figyelemmel és fáradságot nem ismerő szorgalommal látta el.

Kérelmek. Tar József nagyszékelyi őrbeli csendőr kéri azon bajtársait, kiknek őrskörletében egy Pákó János nevű kovácmester lakik, hogy nevezett pontos címét vele közölni sziveskedjenek.

Kölcsönös áthelyezésüket óhajtják: Fürst Antal lengyel-tóti őrshöz (kaposvári osztály) tartozó csendőr a szekszárdi vagy pécsi osztály bármely őrseré; Kovács István üllői őrbeli csendőr (budapesti II. osztály) a szolnoki osztály területére. Kérik kölcsönös áthelyezésüket óhajtó bajtársait, hogy címüket közöljék velük.

Halálozás. Keleta Lajos tiszthelyettes, tokodi ideiglenes szakaszparancsnok, életének 49. évében, 3 évi csapat, 25 év és 8 hónapi csendőrségi szolgálat után a dorogi bányakórházban tüdőgyulladásban meghalt. Az esztergomi osztály tisztikara és legénysége, valamint a tokodi közsémbánya igazgatósági tisztviselők és alkalmazottak részvéte mellett helyezték örök nyugalomra a dorogi római katolikus temetőben. Testületünk egyik szorgalmas, törekvő és munkabíró tagját vesztette el vele. Özvegye, két gyermeke és testvérei gyászolják.

Hevér Gergely tiszthelyettes kiskörösi őrparancsnok, november hó 21-én a budapesti 2. számú honvéd és közrendészeti kórházban fültömírgy gyulladásban meghalt.

Vigh István VI. kerületbeli örmester 1927. évi október hó 28-án a debreceni honvéd és közrendészeti kórházban elhunyt.

Csendőrségi szállító!

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje	— — — — —	16.80 P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben	— —	19.50 „
Khaki kammgarn, szintartó, tiszta gyapju	— —	18.50 „
Ugyanaz extra finomban	— — — — —	25.60 „
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raktáron, tollforgótokkal együtt	8.80	„

a 39 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

M Á R E R

egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 9.

a Keleti p.-udvar érkezési oldalán, a Baross-szoborral szemben.

Telefon : József 321—78.

Parancsnokság bélyegzőjével ellátott rendelések kedvező részletfizetésre is eszközölközhetnek.

Elsőrendű német gyártmányú

kerékpárok és varrógépek

véglegesített csendőröknek előnyös

részletfizetésre kaphatók.

Kerékpár és Varrógépkereskedelmi Vállalatnál
Budapest, VI., Andrássy-út 83-85.

Telefon 980—22.

A Csendőrségi Lapokban

csak olyan teljesen megbízható cégek hirdetéseit közöljük, amelyektől olvasóink bizalommal vásárolhatnak. Annak a cégnek a hirdetését, amely ellen a legkisebb jogos kifogás merül fel, azonnal töröljük, miért is kérjük olvasóinkat, hogy minden felmerült panaszt velünk közölni sziveskedjenek.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

T. R. A csendőri rendfokozatban a rangsorolás a véglegesítés napjához igazodik. Az az idősebb, akit korábban véglegesítették. Ha ez az időpont egyezik, akkor a megelőző katonai szolgálat az irányadó. Az önk esetében tehát T. a rangidősebb, mert véglegesítésének a napja azonos a R. véglegesítése napjával, de előbbinek 18 hónapi katonai szolgálati ideje, van, míg R. nem volt katona. Az, hogy R. négy nappal korábban tett esküt, nem mérvadó.

Kárpát. A gazdasági tiszthelyettesek a Szut.-ot a részükre külön kiadott tantervben meghatározott mértékben kell ismerniök. Az természetesen egyetlen g. tiszthelyettesnek sem válik kárára, ha az utasítások ismeretében nem ragaszkodik a tanterv kereteihez, hanem ismereteinek minél szélesebb körű gyarapítására törekszik. Elvégre a g. tiszthelyettesek is a testület tagjai s ha a csendőrség utasításaiban elegendő jártasságuk nincs, könnyen kerülhetnek kényelmetlen helyzetekbe a maguk különleges ügykörében is.

Szepesi. A volt cs. és kir. hadseregben teljesített szolgálat idejét a nyugdíjba úgy számítják be, hogy minden 7 hónap 8 hónapnak számít.

Czingervölgy. A legutóbbi gödöllői karhatalmi századba vezényeltetett kivételesen 100%-kal felemelt vezényeltetési pótdíj illeti meg. A nőknek tehát egész, a nőtleneknek pedig fél napidíjat kellett vezényeltetési pótdíj fejében kapniok.

G. F. Küldje be, ha megfelelő, közöljük. Természetesen felelős azért, hogy az esetet szószerint úgy írja le, ahogy megtörtént.

Tudni szeretném 1904. 1. Ha a levelében irtaktól eltekintve viselkedése nem adott kifogásra okot és természetesen

tesen a jövőben még a levelében említett hibáit is leküzdí, akkor nem kell kétségbeesnie, hogy van-e nálunk jövője. Ha a levelének tartalma őszinte, akkor mi már azt is javára írjuk és biztató jelnek vesszük, hogy ezen egyáltalában gondolkodik. Az előléptetésre való alkalmasságát csak azok állapíthatják meg, akik egyéniségét és működését legjobban ismerik: előjárói. De ha el is maradna most az előléptetése, az ne szegje kedvét, mert be kell látnia, hogy hibázott nem is egyszer, a következményeket tehát viselnie kell. A jövő aztán mindent helyre hozhat, — ha ön is úgy akarja. 2. A kért állásra az igényjogosultsági igazolvány alapján pályázhatik, a levelében ismertetett egyéb képzettsége elegendő. De nem is az a lényeges, hanem maga az igényjogosultsági igazolvány, mert a szóbanforgó állást azok számára tartják fenn, akiknek ilyen igazolványuk van. A pályázati feltételeket esetenként a Budapesti Közlöny hozza, amikor egy-egy állás megüresedik.

Kolozsvár. Megszakítása van. De mert a katonaságtól történt leszerelése után nyomban jelentkezett csendőrségi szolgálatra s behívása önhibáján kívül késett, nyugdíjaztása után kegyelmi uton kérheti, hogy a katonai szolgálati ideje nyugdíjába beszámíttassék. Azt természetesen annak idején igazolnia kell, hogy a jelentkezéssel nem késett, ezért az erre vonatkozó iratok másolatát őrsparancsnoksága útján már most szerezzé be attól az őrstől, ahol csendőrségi szolgálatra jelentkezett.

A remény. A Cs—20. utasítás III. faj. 13. p. 5. bekezdése szerint a magánügyben szabadságon levő legénység a szabadság első 14 napjára (ha tehát a szabadság 15 napnál rövidebb, akkor az egész szabadság időtartamára) az őrsfőnökö bére, a világítás, stb. költségeihez való hozzájárulás fejében a napibetéteket csak 20 fillér levonásával kaphatja vissza. Az utasítás tehát — amely érvényben van — nem 20%, hanem 20 fillér levonását rendeli. Leveléhez csatolt 16 fillér bélyeget lapunk javára bevételeztük.

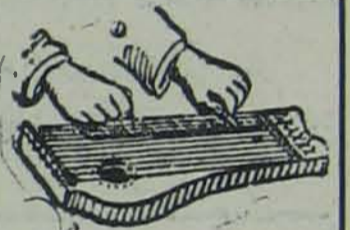

A világ legjobb hangszerei: hegedű, zongora, harmonika, harmónium, gramofon stb.

Reményi Mihálynál
Budapest, VI., Király-u. 58—60

Ófensége Dr. József Ferenc kir. herceg kamarai és a Zeneművészeti Főiskola szállítója.
Csendőröknek kivételes részletfizetési kedvezmény.

Minden hangszerről külön-külön árjegyzék díjmentes.

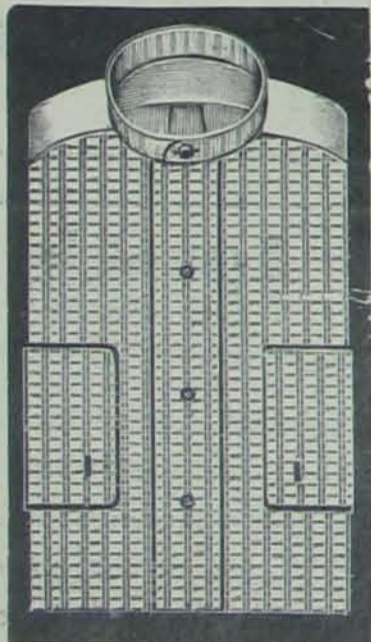

[Solingeni kardok és felszerelések.

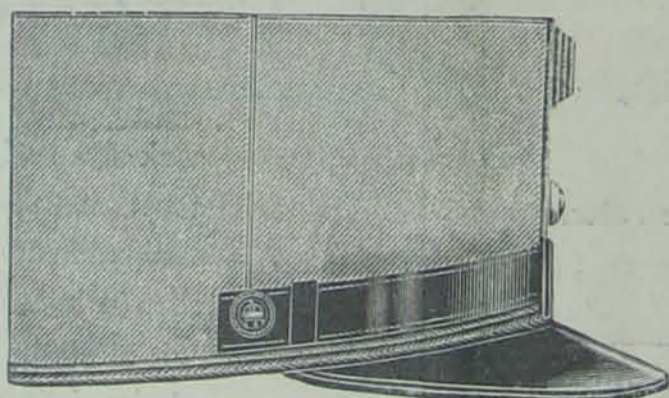
Kérje
legjobb
árlapunkat!

„PANNONIA”

Egyenruházati és felszerelési cikkek áruháza
Budapest, VI., Hajós-utca 15.

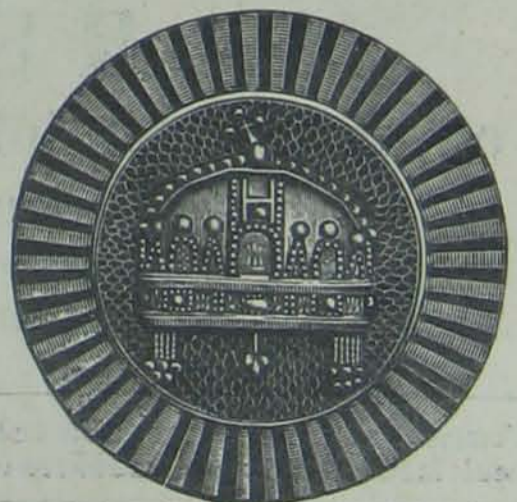

Saját üzemünkben készült fehérnemű, elsőrendű kivitel

Minden alakú sapkák, legszebb és legtartósabb kivitelben

Járőrvizelői jelvények.

Legpontosabb szállítás!

Szép csendőrtestület. Október 12-én szerelt le a katonaságtól, novemberben betegedett meg. Miért nem jelentkezett a csendőrségnél felvételre októberben, amikor a betegsége ebben még nem gátolta? Ha ezt is elfogadhatóan indokolni tudná, nyugdíjaztatása után kérhetné kegyelmi uton, hogy katonai szolgálati idejét a nyugdíjidejébe beszámítsák. A kérvényt annakidején a Kormányzó Ur Öfömlétségéhez címezve nyilvántartó gazdasági hivatala útján kell felterjesztenie. Hogy a kérvényt sajátkezűleg írja vagy mással iratja, az lényegtelen, csak rendes, jól olvasható és sajátkezű aláírásával ellátott legyen.

Dió. A Cs—20. utasítás III. fejt. 7. pontja értelmében az örsre bevonulók a becslés útján megállapított fejenkénti osztaléknak megfelelő összeget a következő módon törleszthetik: próbacsendőrvont 8 K, csendőrvont 12 K, örsvezető havonta 15 K, örmester havonta 20 K. Egy háboru előtti jobb közzgazdálkodás átlagos fejenkénti osztalékának 80—100 K-t lehet venni s ezt az összeget a fiatalabbak 10—12 hónap alatt törleszthették le. Ha ezt veszszük alapul, elegendőnek látjuk, ha ön az örmesteri illetékeiből a 40 P 20 f. fejenkénti osztalékot havi 5—6 pengős részletekben fizeti be. Egyébként, ha a tagokkal nem tud megegyezni, örskihallgatáson kérje, hogy ügye döntés végett szárnyparancsnokához terjesztessék fel. A Cs—20. utasítás érvényben van.

Székely. Névtelen levélre nem válaszolunk.

Tihany. Amikor egy csendőrvont a kötelezője lejártá előtt bármilyen okból leszerel, ha nyugdíjra igénye nincs, a csendőrséggel mindennemű kapcsolata megszűnt. A levélben említett esetben a honvédséghez rendfokozat nélküli honvédként kell bevonulnia. Az aztán a honvédségi parancsnokainak belátásától függ, hogy a csendőrségnél teljesített szolgálati idejét előléptetése tekintetében figyelembe veszik-e vagy sem.

Tehetek-e valamit? Nem tehet semmit. Ha öccse a kötelezőt aláírta s a honvédség nem akarja átengedni, akkor más tennivaló nincs, mint a kötelező lejártát bevárni és ha akkor is kedve van a csendőrségi szolgálathoz, akkor jelent-

kezhetik felvételre. Bizonyosan fiatalember s ha a leszerelése után azonnal belép a csendőrséghez, katonai szolgálati ideje beszámít a nyugdíjába s ha igyekszik, egyébként is behozhatja a késést.

Bessenyei. 1. Olvassa el lapunk 1926. évi 16. számában »Igényjogosult 16« jellegre küldött üzenetünket.

Történelem. Olysi Gabányi János »A magyar nemzet története« c. művének III. kötete is megjelent, megrendelhető 7.80 P-ért a Stephaneum nyomda r. t.-nál (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.).

Jászság. Ha nem belépődij mellett rendezett nyilvános jellegű mulatságról van szó, hanem csak a faluhelyen szokásos fosztókáról vagy ahhoz hasonló ártatlan összejövetelről s ha a résztvevők nem követnek el semminemű büntetendő cselekményt, akkor a beavatkozásnak nincs helye. Ha úgy látja, hogy az ilyen összejöveteleken az erkölcsökre nem nagyon ügyelnek, de sem a közrend, sem a közerkölcsiség érdekében hatósági beavatkozásra szükség nincs, akkor nem kell feljelentést tenni, hanem elég a szülők, esetleg a lelkész és más községi befolyásos embernek figyelmét felhívni. Az ilyesmit általában meggondoltan kell kezelni, mert az semmiképen sem lehet a csendőrvont hivatása, hogy a lakosság ártatlan szórakozásainak kerékkötője legyen.

Kórházi betegek. Lapunkat a mai számmal kezdődőleg minden honvéd és közrendészeti kórháznak az eddigi 1—1 példánnyal szemben, 5—5 példányban küldjük meg. A kórházakban kezelés alatt álló beteg csendőrvontok a lapot olvasásra kérjék el a kórházparancsnokságtól.

Aranyos. Cipőgyár, gyógyszerár, gőzmosó, nyomda, biztosító intézet, stb. szerepel Turul néven. Írja meg, hogy a keresett »Turul központ«-nak mi a pontos elnevezése vagy legalább azt, hogy mi a működése, a célja a kérdéses egyesületnek.

Bocskay vár. Névtelen levélre választ nem adunk.

Hüség. A gödöllői csendőrvont kutyatelep kötelezvény ellenében vagy hivatalból ad ki szolgálati ebeket. Ez irányú kérelmét szolgálati uton nyújtsa be a kutyatelep parancsnokságához. Ha a kötelezvény ellenében kiadott ebet 2 évig

Hegedű
armonium
Tárogató
Cimbalom
Harmonika
Gitéra

és az összes hangszerek, legjobbak, csakis ill a gyárban kaphatók.
Művésziesen javít, legjobb hurokat készít.
Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab.
hangszergyára

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.

Csendőrségnek részletfizetés kedvezmény!

„CORVIN“ BUTORCSARNOK
Részletre olcsón! Dohány-utca 39.

A közalkalmazottak bevásárlási forrása.

Butorhitel

a csendőrség tagjainak **Sándor Ignác** butoráruháza Budapest, VI. Dessewffy-utca, 18-20 (Nagymező-utca és Vilmos császár-utca között). Szállít készpénzárban kedvező fizetési feltételekkel **elsőrendű butorokat.**

GONDOSKODJÉK

idejében, hogy igényeinek megfelelő **írógépet** kapjon jan. 1-től jan. 31-ig szóló kedvezményünkkel, mely szerint a m. kir. csendőrség állományába tartozóknak az összes rendszerű modern írógépeket készpénzárban 20—40 pengős havi törlesztés mellett szállítjuk.
ENERGIA V., ALKOTMÁNY UCCA 16.

Kérjen ajánlatot. — Telefon 141—05 és 983—75.

Csendőrtisztek, altisztek és azok családtagjai
nyolc havi részletfizetésre készpénzárban a következő cikkeket kaphatják:

női-, férfi- és egyenruha-
szöveteket, bélésárukat,
vásznat, sifont, zefireket,

és egyéb vászonárukat,
női s férfifehéreneműeket
készen és rendelésre.

törülközőket, abroszokat,
kötött és szövött árul,
kötött gyermekgarnitúrát,

keztlyüt, harisnyát, kész
kötött kabátokat, fűg-
göny és függönymelmeket.

uj, gyárilag sterilizált ágytollat és pelyheket, pöplanokat mindennemű mosókelméket, selymeket, valamint díszpárnákat a

TRIBON Rubázati Részvénytársaságnál, Budapest, VIII. kerület, Üllői-út 14. szám.

Az egyes vásárlások utáni első részletek 1928 február hó 1-ével kezdődnek.

tartja, az átmegy a tulajdonába. E két év alatt, ha a vállalt eb szuka, akkor 4, ha him, úgy 2 kölyköt kell a telepnek beszoigálatni s az ebet a fegyelmi gyakorlatokban ki kell képezni. Idomított német juhász kutya jelenleg nem áll a telep rendelkezésére.

Sopron. A hivatalsszolgák engedély nélkül nösülhetnek, csak a házasság megtörténtét kell bejelenteniök, különben családi pótlékot nem kapnak.

Kabhegy 601, A Szut. 312. p. 1. alpontjában az öt évet meghaladó szabadságvesztés büntetést úgy kell értelmezni, hogy a törvénynek öt éven túl terjedő szabadságvesztést kell megállapítania. A bajtársa felfogása helyes.

Krakó. A járörtáska irományfelszerelését a csendőr a sajátjából köteles pótolni, de az átalányok általános rendezésénél ez a kérdés is valószínűleg rendezésre kerül.

Árva. Az 1908-ban örökölt 6000 korona mai értéke 6960 pengő. Rokoni 1910-ben kötelesek lettek volna ebből 3000 koronát önnök megfizetni, de a kötelezettségüknek csak most volnának hajlandók eleget tenni oly formában, hogy 3000 papirkorona értékét, 24 fillért kapna tőlük. Ez az eljárás természetesen beleütközik a magánjog rendelkezéseibe, igényeit tehát polgári peres uton érvényesítheti. Erre vonatkozólag olvassa el lapunk múlt évi 22—24. számában »Vas« jeligére küldött üzetünk 2. pontját. Ott megírtuk, hogy a bíróság az ilyen valorizációs perekben olyan ítéletekre törekszik, amelyek a felperes igényeit csak az alperes anyagi helyzetének megrendítése nélkül, szóval méltányosan elégítik ki. Szerintünk ugyan erre a méltányosságra az ön adósai nem igen szolgáltak rá, de arra mégis számítania kell, hogy teljes követelését a bíróság nem fogja megítélni. Kérdés különben az is, hogy az adósok birnak-e

egyáltalában fizetni. Ha gyenge anyagi viszonyok között élnek, akkor nincs sok értelme a pereskedésnek, mert hiába van bírói ítélet, ha az összeget nem lehet behajtani. Mielőtt a perre határozná el magát, igyekezzék kiegyezni, s ha ez nem sikerül, pert csak abban az esetben indítson, ha megvannak a kellő bizonyítékai keresetének jogossága mellett. Máskülönben ön fizeti a perköltségeket. Az árvaszéknél letétbe helyezett összegek valorizációjának a kérdését még nem rendezték. A felajánlott 24 fillért ne vegye fel, mert azzal az esetleg bekövetkehető valorizációra vonatkozó jogát elveszítené. Igaz ugyan, hogy erre a valorizációra a mai helyzet szerint jóformán remény sincs, de még így is inkább érdemes várni, mint a 24 fillért felvenni.

Nemesség. 1. Olvassa el lapunk f. évi 5. számában. »Ant-racén« jeligére küldött üzetünkét. 2. Ha az idegen hangzású nemesi előnév magyar nemesség adományozásából származik, akkor a belügyminiszter urtól kell kérni az elismerést, ha azonban magát a nemességet valamelyik idegen állam adományozta, akkor a nemesség elismerését az illető állam illetékes hatóságától kell kérni. Ha azután ez megvan, akkor az idegen eredetű nemesi előnév használatának engedélyezését a belügyminiszter urtól kell kérni. 3. Vezetéknevet lehet magyarosítani, a nemesi előnevet azonban nem. Ha azonban megváltoztatott neve előtt az idegen hangzású előnevet nem akarja használni, akkor a neve előtt a »nemes« szót jogosult használni. 4. A kerületi parancsnokságtól kell kérni, hogy állományparancsban a nemesi előnév használatának a jogosságát kihirdesse, természetesen családtagjaira vonatkozólag is. Az ön anyakönyvi lapjába ennek alapján a nemesi előnevet bevezetik, gyermekei anyakönyvi kivonatába pedig a használat jogosságát elismerő okmányok felmutatása mellett az illetékes anyakönyvi hatóság vezeti be.

A Csendőrségi **HIRDETÉSEKET**

Lapok részére

kizárólag **Balogh Sándor hirdetőirodája**

V., Bálvány-utca 12. **vesz fel.** Telefon: T. 157—83

Mindennemű megkeresések erre a címre intézendők.

BÚTOR részletre **Ó** Budapest **3.**
olcsón **VI., Ó-utca**
Postások és rendőrség szállítója.

Több mint 32 év óta a világot uraló ered. angol
The Champion kerékpárokat

elsőrangú sülyeszthető **CENTRAL BOBBIN**
varrógépeket 3 évi jótállással, havi 24—30 P
részletre.

kerékpáralkatrészeket,

láncot, pedált, nyergeket nagybani gyári árban, külső gummikat 680 pengőtől, belsőköt 210 pengőtől. Elsőrangú sülyeszthető Central Bobbin varrógépeket havi 24—30 P részletre.

LÁNG JAKAB ÉS FIA kerékpár és varrógépnagykereskedők
Budapest, VIII., József-körút 41. szám.

Nagy árjegyzék 700 képpel ingyen

BÚTORCSARNOK

ERNST GYULA, Budapest, VII., Dohány-utca 33.
(Klauzál-utca sarok) és Dohány-utca 50.

Mindenféle bútorok és lakberendezési tárgyak óriási választékban. A csendőrség tagjainak jutányos ár és kedvezményes fizetési feltételek. Vidékre csomagolás.

Fájós, érzékeny, fáradt és fagyásos lábait

Egy nagy csomag ára 1 pengő 28 fillér.

EGYSZER MEGÁZTATJA

AZ OXIGÉNES ÉS GYÓGYÍTÓ HATÁSÚ SZENT RÓKUS LÁBFÜRDŐBEN

Egy nagy csomag ára 1 pengő 28 fillér.

és új lába lesz.

Jó meleg lábfürdőt, ha megerőltetések és strapák folytán a lábak fáradtak; ha a tyukszemek és daganatok kegyetlenül kínoznak; ha a cipő szorításai és feldörzsölései égnek; ha a bokák a járás következtében megduzzadnak; ha rugalmas és könnyű járást akarunk és általános kellemes közérzést kívánunk.

A **Szent RÓKUS LÁBSÓ** minden gyógyszer-tárban kapható.

Főraktár: Szeni Rókus gyógyszertár, VII., Rákóczi-út 70.

CIPŐT harisnyát, bőrdíszműáru, gramofont csendőr utalvány nélkül vásárolhat készpénzáron hat havi részletfizetésre. ✦
NORMA Cipőkereskedelmi Rt., Budapest, V., Erzsébet-tér 13
TELEFON: Teréz 279—79.
KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET!

Legény a gáton.

Regény

Irla: BARÉNYI FERENC

Isten szeme.

Koromsötétség. Fergeteges vihar dühöng, szilajon végigkorbácsolva mindent, ami útjába akad. A szél kövér esőcseppeket verdes a sötétben hungorgó apró ablakszemekhez. Az óhitű templom ajtajában a szentkép alatt bágyadtan pislákol a mécs. Óriástermetű férfi térdel ott, ázott darócruhában. Báránybörsüvege alól esőverte haja a szemére esett, bocsorosan lába beleér a sárba. Kezei egymásba kulcsolva, aláztatva görnyedezve fohászkodik.

— Uram Istenem, segíts meg! Ha megsegítesz, veszek Neked gyertyát, — nagyot... cifrát... Pénzt is adok a párták. Most az egyszer segíts meg, Uram! Hogy egyedül legyen... ne legyen senki mellette... Jól találjam el... hogy ezonnal ottmaradjon...

Mélyen lehajol a küszöbre, babonás áhitattal csókolja meg a hideg követ. Aztán fejszóját hóna alá kapva, a házak tövében sompolyogva elindul — gyilkolni.

A bűnös elszántságával megy bele a vaksötétségbe. Lá-

zas arcát veri a jeges eső. A szél szembefordul vele s mintha vissza akarná tartani, széles vállába kapaszkodik. De nem bírja visszatartani, annál dühösebben megy tovább, lelkében vad, gyilkos indulattal.

Fülhasogató csattanás, dörgő robaj reszketteti meg a levegőt. Férge villám vakító fényesen cikázik a fekete égen.

Pillanatra megállítja a sötét éjszakát. A sötét hártérből megvilágítva — két kakastollas csendőr hatalmas alakja tör elő. A villám fénye szikrázva játszik a fényes szuronyvégeken. A darócruhás férfi riadtan megáll. Szurós, kemény tekintet furakodik az arcába, háborgó lelkébe. Nem állja ezt a számonkérő, kutató, kemény nézést, lesüti a szemét és a fejsze kiesik reszkető kezéből.

Gyilkolni indult s már nem fogja a fejszóját. Nem tudta visszatartani a vihar, az eső, a szembeszálló szél. A csendőr mindenki meglátó, vigyázó szeme, kemény tekintete, mint az élő lelkiismeret, belekapott a lelkébe, megállította a lejtőn, visszatérítette a bűn útjáról.

Isten szeme a csendőr, jó és rossz emberekre vigyázó. A jókat megóvjá, a rosszakat megjavítja. Ezért nem lehet mindenki csendőr. Szent hivatottságra kiválasztott, talpig férfi, aki kitűnik a többi közül. Csak az lát túl másokon, aki nagyobb azoknál. A csendőr a becsület rajongója, az igaz-

„FOTÓ”
fényképezési szaküzlet
BUDAPEST
VII., Rákóczi-út 80.

Tiszteknek és véglegesített
csendőröknek 6 havi hitel

Fotó osztály:

Nagy választék minden árban elsőrangú gyártmányú gépekben, felszerelésekben és anyagokban.

Rádió osztály:

Kész készülékek, alkatrészek, vázlatok, accumulatorok stb. stb.

Optikai osztály:

Mindennemű lácsovékben nagy készlet; szemüvegek, javítások orvosi vényre. Pontos és gyors kiszolgálás.

Gramofon osztály:

A mai kor legtökéletesebb angol beszélőgépei a legegyszerűbb kivitelben a legdrágább kivitelig. — Lemezek nagy választékban.

Mechanikai gyermekjáték osztály:

Vasutak (gőz-, villany- és óraszerkezettel), vasuti felszerelések, gőzgépek, gyermekkinók stb. stb.

BERANEK JÓZSEF

kitüntetett egyenruha szabómester

IV., KIRÁLYI PÁL-UTCA 6. SZÁM.

Békebeli kivitelben, tökéletes szabással készít

csendőrségi attilákat, úgyszintén lovagló nadrágokat

Matura szisztemája szerint.

Modern BUTORSZALON

ÜLLŐI-ÚT 14. BAROSS-UTCA 11.

Olcsó szolid kiszolgálás! Cégtulajd. Gáspár Nándor.

BUTOROK LÁNYINÁL

12 havi részletre.

Csendőröknek külön kedvezmény!

Budapest, VII., Akácfa-u. 7. Telefon: József 408—31.

Világhírű The Withworth kerékpárok,

súlyesztő modern varrógépek kedvező részletre. Nagy gyermekkocsi raktár és speciális javító műhely. — Kerékpár alkatrészek gyors árban.

Láng Imre Budapest VI., Teréz-körút 3 sz.

Kérjen képes árjegyzéket, csak közölje miről.

NAGY ÁRKEDVEZMÉNY

Gábor Lajos

Ia R. Doxa . . . P 26.—

15% engedmény a csendőrség tagjai részére

— órák és ékszerész —
V., Lipót-körút 30. sz.

Ia Omega . . . P 37.—

Kérjen ingyen árjegyzéket!

ság és a kötelesség, hűség lovagja, aki szeplőtlen életet élve, a törvényért és szent elveiért mindig kész a vértanuságra, hősi halálra.

Vértanuk, hősök élete nem jár földiek kitaposott országútján, az ő életük a csillagok ragyogó pályája — a dicsőség felé.

I.

Gál Imrét, a falu legszebb legényét besorozták. Göndör haján hetykén ül a katonasapka. Örvendező arccal, büszkén bucsuzik a falubeliektől. Hogyne, hiszen régi, gyermekkori vágya beteljesedett: a király katonája lett. De büszkesége lelohad, öröme elszáll, amikor a neki oly kedves muskátlik ablakhoz ér. Gyengén megkocogtatja az ablakfát.

— Vera!

Parázsszemű mosolygó leányfej kandikál ki a muskátlik közül.

— Bucsuzni jöttem, Vera.

— Hová mégy?

— Katonának.

— Látom.

— Nincs egy jó szavad hozzám?

— Mi volna?

A legény félszegen babrált a muskátlik levelével, a leány kacér mosolygal mulatott a fiú zavarán.

— Vera, mondanék valamit...

— Halljam.

A legény lesütötte a szemét, úgy kinlódott a lány nagy mulatságára.

— Nem merem, hátha kinevetsz...

— Ha olyan, hát akkor jobb, ha elhallgatod.

— Vera, minek csufolkodol velem. Hiszen tudod, bár nem mondtam még eddig, hogy szeretlek...

Dédalmasat villant a lány szép szeme.

— Szeretlek, Vera, nagyon szeretlek. Csak letelek ez a három esztendő, akkor eljövök érted. Jó lesz?

A lány mosolygott, kacagott, de szép arca elpirult, parázsszeme még tüzesebben ragyogott s lassan megfogta a feléje nyújtott erős kezét. Érintésére a legény arcába szökött a vér s keze remegett a lány kezében.

— Vera, még egyet...

— Mit?

— Egy csókot...

Egészen az ablakhoz hajolt, úgyhogy feje összeért a selyemfürtös leányfejjel. De Vera hirtelen visszahuzta a kezét s bíborpiros arccal, égő szemmel mosolyogva mondta:

— Majd három esztendő múlva.

Azzal hirtelen el is tűnt a piros muskátlik mögött. Gál Imre vágyakozva nézett utána s türelmesen várta, hátha visszajön még. De hiába várta, Vera nem mutatkozott. Bosszusan rántott egyet a vállán, aztán a huszársapkát félszemére csapva, füttörészve elindult.

— Majd három esztendő múlva másképp lesz — gondolta bizakodóan s ábrándozott a jövő boldogságáról.

Pedig három esztendő múlva nem úgy lett, mint ahogy ő kitervezte.

Amikor katonáéktól hazakerült, másképpen talált mindent. Vera elkerült a faluból s a gazdag Molnár András felesége lett valahol a másik vármegyében. Hogy is várt volna olyan szegény fiúra, amilyen Gál Imre volt. Amikor olyan szerencséje akadt, hogy a falu legmódosabb gazdájához mehetett, Oda is szokott jól Molnár Andrásához, annyira, hogy amikor Gál Imre hazakerült, látni sem akarta. Gál Imrében felforr a felháborodás, de türtöztette a haragját. Minek rontson el még két életet, ha már az övé el van rontva. Apátlan-anyátlan

árva volt, Verán kívül nem kötötte semmi a falujához, s hogy ez a fonál is elszakadt, nem volt már semmi, amiért itt maradjon a gazdag. Vera mulatságára, az egész falu csufjára. Elkieseredett, bánatos lélekkel tüstént visszafordult s a faluját mindörökre elhagyta. Nem is tudták, hová lett. Egyesek azt mondták, hogy beállt csendörnek. Aztán lassan elfelejték.

II.

Babos őrmester ebéd után csendesen pipázgatva az ujságot olvasta, de mint a kotló szemét a csibéin tartja, úgy ő is még ilyenkor is félszeggel a csendőreit nézte. Ilyenkor veheti észre azt, amit máskor nem lát. Figyelte beszédjüket, mit beszélnek egymás között, hogyan érintkeznek egymással. Olykor-olykor közbeszólt ő is, atyáskodva, a rátermett nemesi tapasztalt modorán. Hiszen így is sokat lehet tanítani, sokat lehet tanulni s Babos őrmester tudta, hogy a jó őrsparancsnok szeme mindig a csendőrein van s amelyik csendőrt ő kinevelte, azt nem kellett féltetni, megállta az a helyét a csendőri pályán, minden alkalommal legény volt a gáton. Szerették is a csendőrei, de ő is szerette őket. Csak a jó csendőrt szerette, hiszen őszinte nem is lehet rossz csendőr, mert azt ő vagy megjavította, vagy ha olyan haszontalan volt, hogy nem volt csendörnek való, akkor Babos őrmester gondoskodott arról, hogy mielőbb lekerüljön róla a csendőruha, ha nem tartotta méltónak arra, hogy a csendőrség tisztességes és megbecsült egyenruháját viselhesse.

Minden csendőret úgy szerette, mintha édes fia lett volna. De legjobban szerette Gál Imre csendőrt, pedig még csak alig egy hete volt az őrsén. Tapasztalt szemével hamar kiismerte, elégedetten állapította meg, hogy jó csendőr. Rendes, pontos ember, tanulékony, szorgalmas, mindig tisztán, csinosan van öltözködve. Nem sok beszédű, magának élő ember, nem iszik szeszt, nem mulató, inkább otthonülő, olvasgat s jól tanul. Komoly, megállapodott ember; jó csendőralisztet lehet belőle faragni.

Egyszerre szekérszörgés zaja zavarta meg a hangtalan déli csendet. Közvetlenül a laktanya ablaka alatt állott meg a parázsszekér. Babos őrmester letette az ujságot s már éppen ki akart menni, hogy megnézze, hová való szekér, s mi járatban van, amikor hirtelen kirobbant az ajtó s szinte belebukott a szobába egy suttyó legényke.

— Ejnye de nagy széllallobbal jössz be, hát nem tanítottak meg még, hogyan kell tisztességesen benyitni!?

De a fiú ügyet sem vetett Babos őrmester népművelő figyelmeztetésére, vagy túlfűtött lelkiállapotában talán meg sem hallotta, magából kikelve kiabálta:

— Tessék jönni azonnal... a bíró ur üzeni, meggyilkolták Molnár András. Itt vagyok a szekérrel.

Babos őrmester odaszólt Gál Imrének, hogy szereljen fel gyorsan s bement az őrirodába. Hamar előírta a szolgálatot, felszerelt, egy-kettőre már kint is volt utrakészen a legénységi szobában. Gál csendőr már ott állt készen. Babos őrmester szeme végigfutott a csendőrön, rendes és tiszt volt, mint mindig, de feltűnt az őrmesternek, hogy máskor pirosposztagos arca milyen sápadt.

— Mi baja, fiam?

— Nincs nekem semmi bajom, őrmester ur — felelte Gál csendőr s pirult úgy, hogy az arca visszanyerte a rendes színét.

(Folytatjuk.)

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
PINCZÉS ZOLTÁN százados.

HELIOS-nyomda Budapesten, VII., Sip-utca 3. sz.
Telefon: József 413—27.

Felelős vezető: Weitz Károly.